

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Година III. кн. 2.

ФЕВРУАРИ 1915.

Плевенъ.

Списание

на

др-вото на българскитъ
пепиниеристи—лозари.

REVUE DE VITICULTURE

Revue mensuelle de la Société des pépiniéristes et viticulteurs bulgares paraissant à Plevén (Bulgarie).

СЪДЪРЖАНИЕ.

Само сдружени ще побѣдимъ	Стр. I
Нѣколко общи думи за лозар-винарството у насъ	„ 54
Гръшки и прѣчки при възобновлението на лозята	„ 61
По закона за застраховката на земледѣлскитѣ про- изведения отъ градушката	„ 66
Кооперативната Банка проучва въпроса за застра- ховката на маточниците	„ 70
Зрѣлостта на лоз. прѣчки и събирането на калеми	„ 75
Ниагара—Електрикъ	„ 76
За лозаритѣ и винаритѣ	„ 77
Овощарство — Посаждане на овощнитѣ дървета и тѣхната първоначална рѣзидба	„ 79
Практически съвѣти. — Практическа анализа на мѣстата и виното	„ 81
Каучуковитѣ тръби въ избитѣ	„ 82
По стратифицирането въ дървени стѣрготини и из- куственно отопление и въ пѣсъкъ — при естественна топлина	„ 83
Хроника	„ 84

СЪТРУДНИЦИ.

Хр. С. Георгиевъ — Главенъ инспекторъ по лозарство въ
Министерството на Земледѣлието.

Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ — лозарь-винарь, специалистъ агро-
номъ при Старо-Загорската държавна катедра.

Д. Г. Овчаровъ — лозарь-винарь, учителъ въ Земледѣл-
ското училище — Плѣвень.

И. И. Хранковъ — лозарь-винарь, управителъ на Евкси-
ноградскитѣ царски лозя и изба.

Дончо Бѣчеваровъ — учителъ-лозарь-винарь въ земледѣл-
ското училище, Обр. Чифликъ — Русе.

Н. Чукуровъ — лозарь-винарь, учителъ въ Земледѣлското
училище с. Садово.

С. Грековъ — агрономъ-специал. при Св. Синодъ—София.

Цв. Пеневъ — лозарь, управителъ на Държавния лозовъ
разсадникъ — Ломъ.

Ив. Добревъ — лозарь-винарь, техникъ въ Държавната
изба — Плѣвень.

Н. Недѣлчевъ — лозарь-винарь, учителъ въ Лозарското-
винарско училище — Плѣвень.

Н. Д. Петковъ — лозарь-винарь-агрономъ въ Централ-
ната Земледѣлска Банка — София.

В. Мариновъ — лозарь-агрономъ въ гр. Ловечъ.

Л. Ив. Кѣнчевъ — лозарь-винарь-учителъ въ Земледѣл-
ското училище — Кюстендилъ.

В. Стрибърни — овощарь-учителъ въ Земледѣлското
училище — Садово.

П. Чепишевъ — овощарь, поднач. въ М-вото на Землед.

Да се прочете отъ абонатитѣ.

Като съобщаваме на Г. г. абонатитѣ, че тия дни ще изпратимъ квитанции чрѣзъ пощата за събиране на годишния абонаментъ (4 лева) за тая — 1915 година, най-учтиво ги молимъ да приематъ квитанциитѣ и си платятъ.

Сжщо изпращаме на нѣкои квитанции за събиране на миналогодишния абонаментъ (3 лв.) съ настоятелна молба да си платятъ, защото годината отдавна изтече и не можемъ да чакаме повече.

Тия, които не желаятъ да си платятъ въпрѣки, че нѣматъ основания, защото сж задържали кн. 1, нека поне ни повърнатъ книжкитѣ, заедно съ календаря.

Като вѣрваме, че всички съзнателни лозари и винари ще си платятъ абонамента сега, ний прѣдварително имъ благодаримъ.

На платилитѣ до сега, квитанциитѣ сж приложени къмъ настоящата книжка.

Редакцията.

Умоляватъ се всички членове на д-вото
на българскитѣ пепиние-

ристи-лозари, които не сж си платили членския вносъ
да сторятъ това, като испратятъ паритѣ на касиеръ-
дѣловодителя на др вото — М. Савовъ — Ловечъ.

Всѣки ще получава бесплатно списанието,
ако запише 10 абонати и внесе абона-
мента имъ.

Търсятъ се кореспонденти.

Понеже редакцията е взела инициативата да организира лозаритѣ въ страната за борба противъ всичко, което спъва правилния развой на лозарството и винарството у насъ и да свика лозарски съборъ въ София прѣзъ Августъ, необходими ѣ сж за всѣко село и градъ кореспонденти — лозари-винари. Кореспондентската служба ще се изпълнява бесплатно. Всички разноски послѣдвали ще имъ се заплатятъ.

Работата имъ ще се състои първо: да образуватъ лозарски др-ва; да проагитиратъ посѣщението на събора; да съобщаватъ за хода и положението на лозарството и винарството имъ; да ни съобщаватъ за дѣйствиата на властитѣ и произволитѣ имъ, ако има такива и въобще всичко, което засѣга прѣмо или косвенно лозарството и винарството.

Които желаятъ да станатъ такива, да съобщатъ това въ редакцията ни — занятието и образованието си, слѣдъ което ще имъ се дадѣтъ инструкции.

Редакцията.

Важно за лозаритѣ.

Който ще сади ново лозе или ще облагородява лози, нека потърси нужните му облагородени и гладки лози, прѣди всичко, въ слѣдните пепиниеристи-лозари:

Ст. Загора

Ангелъ Н. Бунарджиевъ
Колю Стефановъ
Найденъ Сукнаровъ
Стоянъ Христовъ
Александъръ Костовъ
Цв. П. Кирски
Илия Димитровъ
Стефанъ Петковъ

Ст. Загорско

с. Дълбоки

Стоянъ Михалевъ

с. Змѣево

Ив. Хр. Найденовъ
Колю Тодоровъ

с. Орѣховица

Колю Стефановъ
Ант. Ив. Антоновъ

Сливенъ

Господинъ Бунарджиевъ
Нейчо Т. Нейчевъ
Георги Ив. Саръивановъ
Петъръ Банковъ
Добри Манджакъ
Никола Георгиевъ
Дим. Дели Минковъ
Стефанъ Поповъ
Захари Поповъ
Стефанъ Русевъ
Киро Д. Бакърджиевъ
Бѣлчо Желевъ
Никола Саръивановъ

Гара Зимница (Сливенско)

Василь Парушевъ

Тат. Пазарджикъ

Атанасъ Чуренски

с. Сухиндолъ (Севлиевско)

Илия Гитевъ
Никола Обрѣтинчевъ
Пеню п. Кръстевъ
Ив. Т. Попкрѣстевъ
Андр. А. Узуновъ
Косъ Ст. Сърмовъ
Радиль Беневъ
Ив. Спирдоновъ
Трифонъ Монковъ
А. М. Вачковъ
Григоръ Балевъ
Ив. Хр. Аневъ
Ботю Ванковъ
В. Хр. Алтъновъ

гр. Ловечъ

Алекси Серафимовъ
Михалъ Савовъ
Тодоръ Вълчевъ
Вуто Гавриловъ
Гечо Тодоровъ
Михалъ П. Тошковъ

с. Бѣла Черква

(Търновско)

Никола Стойчевъ
Никола А. Баневъ
Георги Кожухаровъ
Захари Ангеловъ
Христо А. Тракиевъ
Стефанъ Даскаловъ

с. Мердания (Търновско).

Маринъ Дончевъ

с. Драгижево (Търновско).

Василь Ив. Гапоновъ

с. Хотница (Търновско)

Юрд. П. Антоновъ

с. Калакастрово (Севлиев.)
Райко Х. Киревски

с. Крамолинъ (Севлиевско)
Никола Пушкаревъ

Чирпанъ.
Дамянъ Баевъ
Ал. Ст. Златаровъ
Геор. Ив. Шеизовъ

Русе.
Захариевъ & Синове
Ради Ст. Великовъ
Бабунковъ.

с. Червена вода (Русенско)
М. Кръчмаровъ.

гр. Бѣла.
Григоръ М. Чолаковъ

Мездра.
П. Ив. Пахарски

с. Перушица (Пловдив.)
Власю Витаневъ
Алекс. А. Андрѣевъ

Ямболъ.
Петко Ив. Лазаровъ
Алекс. Н. Кундевъ.

гр. Лѣсковецъ.
Тодоръ В. Байчевъ
Георги Тоневъ
Бр. Калжиджиеви

Гор. Орѣховица.
Ст. х Недевъ.

с. Златарица (Еленско).
Конст. В. Поповъ

с. Брѣстовици (Пловдив.)
Т. Велевъ

гр. Станимака
Бр. Кузмови
Др. Т. Драголовъ
Илия Ивановъ (с. Катунница)

с. Гурково (Видинско)
Маринъ Ивановъ

Спирка Кунино (Бѣленско)
Цв. С. Ганевски

с. Брѣница (Бѣлослатинско)
Пешо Ив. Рашовски

гр. Фердинандъ
Ив. Ангеловъ.

гр. Кюстендилъ.
Тод. Каваклийски.

Вратца.
Илия В. Табаковъ

с. Лютъ бродъ (Вратца)
Петко Ив. Магерски

Плѣвенъ.
Асп. Т. Цвѣтковъ
Н. Цв. Дековъ
Д. Карапетковъ
Г. К. Червенковъ.

Дупница.
Дим. Панчевъ
Влад. Г. Близнаковъ.

с. Сопово (Дупнишко)
Симеонъ Н. Искровъ

гр. Брацигово.
Костадинъ Гюлеметовъ

Борисовградъ.
Атанасъ Маноловъ

гр. Карнобать.
Нейчо Нейчевъ

Никополъ
Хр. Златаревъ

Шуменъ.
Хр. Митовъ

Орхание.
Тодоръ Николовъ
Никола Тошевъ (с. Липница)

с. Орѣховица (Плѣвенско)
Никола Ламбиевъ

с. Торосъ (Луковитско)
Сим. Христовъ

Лозовъ разсадникъ

на

Г. К. Червенковъ — Плѣвенъ.

Продава отъ собственитѣ си маточници и вкоренилища: гладки, само укоренени и облагородени укоренени американски лози.

Отъ всички сортове подложки и калѣми.

Специални за маточници укоренени Шасла х. Берландиери 41^в.

Сжщо гладки Рипари Берландиери № 420^а.

Продава 2,000,000 едно и двѣ год. сальковѣ фиданки за гори.

Хр. Златаровъ — Никополъ продава 17,000 м. Рип. Рупестр. — 101¹⁴, 7,000 монтикола, 2,200 м. Шасла Берландиери и 1,800 м. Мурведеръ 1202. Материала е отличенъ — нарѣзанъ по 1'15 м. д.

Сухиндолската кооперация продава книгата „Селско-стопанскитѣ кооперации въ чужбина“ отъ професоръ В. Тотомианецъ — прѣвелъ М. К. Вачковъ съ приложение: Кратки бѣлѣжки за кооперациитѣ въ България. Цѣна 4 лева.

Модерно винарствување, нови методи за добиване на трайни и доброкачествени вина, отъ Ив. Добревъ, учителъ въ Лозарското уще — Плѣвенъ. Цѣна 1 лв.

Фалшификацията и имитацията на виното и спиртнитѣ питиета отъ Ив. Кюмюрджиевъ — Бургасъ. Цѣна 50 ст.

Търси се издатель на второто издание отъ краткото ръководство по винарство отъ И. И. Хранковъ, Директоръ на Евксиноградскитѣ лозя и изба. — Споразумение съ авторътъ — Евксиноградъ.

ВАЖНО ЗА ЛОЗАРИТѢ!

Излѣзла е вече и всѣки може да си достави книгата „Посаждане и отгледване на Нововъзобновенитѣ лозя съ американска подложка. Обработване на възрастнитѣ лозя“. — Отъ Цв. Пеневъ, управителъ на Държ. Лоз. разсадникъ — Ломъ, като му изпрати 1'40 лв. пощ. или гербови марки и 20 ст. за разноски.

За Т-н

г-р. Плѣвевъ
За Д-во „Въпроси“.

Отрива се подписа за списание

„Лозарски Прѣгледъ“

Год. III (1915).

Списание на др-вото на Българ. пепиниеристи-лозари.

Списание „ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“

се урежда и издава въ гр. Плѣвевъ съ сътрудничеството на специалисти лозари-винари-агрономи изъ цѣла България и излиза всѣки мѣсецъ, освѣнъ ноември и декември, въ размѣръ 2 печатни коли за всѣка книжка.

— Годишенъ абонаментъ 4 лева прѣдплатени. —

Отстъпка 10% се прави на лица, които абонирайтъ най малко 10 течения и внесатъ стойността имъ.

Всичко що се отнася до списанието, като ржкописи, запитвания, пари и пр. да се изпращатъ до Редакцията на списание „Лозарски Прѣгледъ“ — Плѣвевъ.

Сп. „Лозарски Прѣгледъ“ ще съдържа:

- 1) Статии, засѣгащи икономическото положение на лозаря, винаря, пепиниериста и овощаря у насъ.
- 2) Специални статии по лозар., вин., пепин., и овощарство.
- 3) Статии изъ мѣстнитѣ и чуждестранни списания.
- 4) Свѣдѣния за състоянието на лозята, вината; маточниците, вкоренилищата, овощията и пазаря на продуктитѣ имъ.
- 5) Практически съвѣти.
- 6) Трибуна.
- 7) Хроника.
- 8) Въпроси и отговори.

Изданието е гарантирано.

Печатница К. Т. Мотавчиевъ — Плѣвевъ.

Година III. Плѣвень, Февруари 1915 год.

Списание на Друж-то на Бѣлг. пепиниеристи-лозари.

Излиза всѣки мѣсець освѣнъ ноември и декември.

Годишенъ абонаментъ за Бѣлгария 4 лв., за странство 6 лв.

Обявления и реклами се приематъ по споразумѣние. Рѣкописи не се връщатъ.

Всичко, което се отнася до списанието, се испраща до редакцията на Сп.

„Лозарски Прѣгледъ“ — Плѣвень.

Само сдружени ще побѣдимъ.

Лошото положение на българския лозаръ се чувствува и признава отъ всички. Засадилъ американската лоза съ голѣми надѣжди, но лишень отъ полужителни и съгласни съ условията му практически познания за културата ѝ, се лута като вода въ брѣгъ и до днесъ и търпи само неуспѣхи, безъ да е почувствувалъ ония блага, които тя — лозата дава въ Франция, Австро-Унгария, Италия и другадѣ. Вънъ отъ тия неуспѣхи, които на много коствуватъ голѣми загуби и задължения, за срамъ у насъ свободно се шири най-голѣмото зло на лозарството и винарството — фалшификацията на вината. На III лозарски съборъ станалъ на 6, 7 и 8 януари т. г. въ София, лозаритѣ единодушно рѣшиха да се иска създаването на специаленъ законъ, който абсолютно да забрани фалшификацията на вината и ракиитѣ, а за сега да се облагатъ съ високъ акцизъ петиотизираниѣ вина. Тамъ ясно се истѣкна отъ референчици и говоривши, че до като се не прѣмахне това общо зло, успѣхъ и полза отъ лозарството неможе да се очаква. Сѣщо и на Зарѣзанъ сж получени въ Министерството на Земледѣлието и Редакцията ни много телеграми отъ лозарски др-ва и лозари изъ Царството, съ които бѣл-

гарския лозарь, слѣдъ като подкрѣпва напълно резолюцията на събора, подчертава исканието да се създаде, част по скоро, законъ противъ фалшификацията на вината и ракиитѣ.

Съзнанието у лозаря, отъ день на день, расте и негодуванието му отъ тая аномалия се усилва. Това се чувствува отъ управниците и тѣ лансираха вече вѣстията, че проучвали въпроса и скоро щѣли да създадатъ такъвъ законъ, но ний невѣрваме на такива обѣщания и твърдимъ, че това скоро нѣма да стане. Прѣсенъ е случая съ пропадзнието прѣдложението на финансовия мръ за облаганието на петиотата съ акцизъ. Съ това прѣдложение се цѣлеше повечето да се получатъ приходи за хазната, но то бѣше добръ дошло за насъ лозаритѣ и щеше да бждѣ първата стѣпка за ограничаванieto на петиотизацията. Но за голѣмо съжаление, то пропадна само, защото засѣгна печалбитѣ на фабрикантитѣ и кръчмаритѣ, които си намѣриха добри защитници — народни прѣдставители въ камарата. За това сме виновни ний лозаритѣ прѣди всичко, защото не подкрѣпихме прѣдложението и позволихме на нашитѣ избраници — народни прѣдставители да защитятъ грубитѣ интереси на шепа фабриканти и кръчмари.

Ний лозаритѣ свикваме събрания, събори, вземаме резолюции, но всичко остава само празенъ шумъ и гласъ въ пустиня, защото дѣйствуваме слабо и разединено. У насъ е много по-лесно да се създаде и най-либералния избирателенъ законъ отколкото — законъ противъ фалшификацията на вината — противъ фабриканти и кръчмари. При всѣки режимъ не липсватъ депутати фабриканти и кръчмари въ камарата и тѣ не така лесно ще позволятъ да имъ се прѣмахнатъ голѣмитѣ печалби отъ тая фалшификация. А и останалитѣ депутати се занимаватъ повечето съ висши политики и биха исхабили цѣли дни за спорове върху принципитѣ си, отколкото да повдигнатъ и разрѣшатъ тоя основно засѣгащъ народния поминѣкъ въпросъ. И ежедневната прѣса по-скоро би описала нѣкоя любовна авантюра, отколкото да посвѣти два реда за успѣха на българското лозарство и винарство. Въ статията „Нѣколко общи думи за лозарството и винарството у насъ“, помѣстена въ н. кн., ще видите въ какъвъ размѣръ и колко свободно се фалшифициратъ вината у насъ. Каква ирония е, държавата да похарчи до сега милиони за създаването на лозарството, безъ да вземе мѣрки за прѣмахването на най-голѣмата прѣчка на това лозарство и да позволява правението на вино отъ вода и отрови и то не защото не вижда злото и жертвитѣ му, а защото не смѣе или нежелаетъ да прѣкъсне грубитѣ печалби на малцина фабриканти, кръчмари и комисионери, тѣхни партизани. Когато едно прѣдложение на единъ финансовъ мръ пропадна и то въ това исключително врѣме, когато хазната има толкозъ нужда отъ приходи

и то само защото засѣгна отчасти печалбитѣ на кръчмаря и пр., то какъ да повѣрваме и се надѣваме, че ще може безъ натискъ отъ долу да се създаде законъ, който изцѣло да прѣмахне тия печалби.

Законъ противъ това народно зло ще се създаде само съ давлението и организираната борба на всички лозари въ страната. Извѣстно е на много, че въ Франция лозаритѣ до като не организираха и поведоха извѣстнитѣ голѣми лозарски движения, въ които се дадоха и човѣшки жертви, не се спрѣ това зло. Днесъ тамъ подъ закрилата на строгъ законъ противъ фалшификацията и петиотизацията на вината и ракиитѣ и благодатѣта на многото и уредени кооперативни винарски изби, лозаритѣ се радватъ на редовни и сигурни доходи, а консуматоритѣ — пиячитѣ пиятъ ефтенно и най-важното, натурално вино. Отъ фалшификацията се ползватъ само шепа фабриканти, едри кръчмари и комисионери, а губятъ и страдатъ лозаря, държавата и се измамва и трови обществото. Тукъ му е мѣстото да помѣнемъ, че и консуматора трѣбва да поведе борба противъ тая измама и експлоатация. Ето защо, производителя лозаръ и консуматора трѣбва часъ по скоро да се разбератъ и подадътъ братски ръка за борба съ това обществено зло. Нима трѣбва още да се търпи въ това съврѣменно общество това открито продаване на отрови подъ название вино, коняци и пр. и това бавно но сигурно тровене на човѣшкия организъмъ, само за да се не развали кефа на шепа спекуланти? Дългъ се налага на правителство, учени и работници като единъ да възстанатъ противъ тая аномалия и фалшификация и съ всички срдѣства да прѣмахнатъ това народно зло. Ний лозаритѣ сме най-засѣгнати, затова трѣбва първи да дадемъ сигнала и да поведемъ борбата. Не е само това спънка за развитието и успѣха на лозарството, но съ другитѣ спънки ще се занимаемъ другъ пжтъ.

Сега да видимъ какво трѣбва да сторимъ въ първо врѣме за да туримъ начало на борбата противъ това зло за занаята ни. Безспорно трѣбва, прѣди всичко, да се организираме. Да доказваме мощта на организацията и ползата отъ дружното дѣйствие, считаме за излишно, защото доста ясно сме описали това въ страницитѣ на това списание и надѣваме се да сме разбрани. Всички знаеме, че най-мощния лостъ за ступанско и икономическо развитие е организацията — сдружената борба. Прѣчкитѣ се чупятъ по-лесно, когато сж поотдѣлно, а по-трудно и даже никакъ, когато сж на снопъ. Едно дружество притежава умътъ, силата, енергията, материалнитѣ срдѣства и всичко необходимо за да има сполука въ борбата. Лозарската организация не е нужна за да се партизанствува, а да бжде сила и крѣпостъ на професионалнитѣ интереси на лозаря и винаря. Тя ще бжде очитѣ

и ушитѣ, които да виждатъ и чуватъ кждѣ и какво се гради или руши за смѣтка на лозаря. Организацията не трѣбва да се задоволява само съ книжни протести и уреждане на празденства, а да слѣди и познае своитѣ интереси и като се въоръжи съ материалнитѣ срѣдства на членоветѣ си, да е силна и авторитетна за да влияе и накрай налага всичко, което е отъ общъ интересъ.

У насъ лозарски организации има много, но тѣ се не познаватъ и разбиратъ за да дѣйствуватъ съвмѣстно и постоянно въ борбата до край. Лозарскиятъ съборъ рѣши да се свикатъ лозаритѣ отъ Царството на общъ лозарски съборъ въ София прѣзъ августъ т. г., но като прѣдварително се дѣйствува да се организиратъ по градове и села.

Редакцията ни взема инициативата за сдружаванieto на лозаритѣ и организиранieto на събора. Тя е влѣзла въ прѣговори съ съществуващитѣ лозарски дружества и ще влѣзе съ основанитѣ въ послѣдствие такива за дневния редъ, датата и др. подробности на събора. На събора ще бждатъ четени реферати върху по-главнитѣ въпроси засѣгащи лозарството, винарството и овощарството отъ специалисти агрономи лозари и ще бждатъ взети съответствующитѣ рѣшения. Ний до тогава ще можемъ да въоръжимъ референциитѣ съ данни.

Тукъ му е мѣстото да съобщимъ че почитаемото Министерство на Финанситѣ ни е издало слѣдния откритъ листъ:

МИНИСТЕРСТВО

на

Ф И Н А Н С И Т ъ

Отдѣл. за държ. и обществена
отчетность

№ 2481

11 Февруари 1915 год.

София.

ОТКРИТЪ ЛИСТЪ.

*До всички учрѣждения под-
вѣдомствени на министерст-
вото на финанситѣ.*

Редакцията на списание „Лозарски Прѣгледъ“ въ гр. Плѣвенъ, имайки прѣдъ видъ, че прѣзъ послѣднитѣ нѣколко години фалшификацията и петиотизацията на вината у насъ е взела голѣми размѣри и скрито, но сигурно спѣва възобновлението на лозята — главенъ поминѣкъ на маса граждани и селяни и единъ отъ источниците на срѣдства за държавното съкровище, се е заела съ едно похвално дѣло: да работи за организиранieto на една сериозна борба противъ това зло.

По поводъ на това и вслѣдствие молбата на редакцията на сп. „Лозарски Прѣгледъ“ министерството на финанситѣ прѣдписва на всички свои подвѣдомствени учрѣждения, на които се прѣдстави

настоящиятъ откритъ листъ, да даватъ на споме-
натата редакция всички ония свѣдѣния по лозар-
ството и винарството, които я интересуватъ за из-
пълнение на задачата ѝ.

(подп.) Министръ: *Д. Тончевъ*

(подп.) Главенъ Секретаръ: *Н. Пиперовъ*.

Съ издаването на тоя откритъ листъ, почитаемия Фи-
нансовъ министръ подчертава за лишень пжтъ, че фалшифика-
цията е едно народно зло и че той искрено желае да ни
съдѣйствува въ борбата противъ него. Ний сърдечно му
благодаримъ за услугата, която прави съ това не само на
насъ, а общо на лозарството и винарството ни и на цѣлия
народъ. Съ тоя листъ нашитѣ сътрудници ще могатъ да иматъ
на ржка официални данни и свѣдѣния за размѣра на тая
фалшификация и врѣдата, която наниса на лозаря, държав-
ната хазна и консуматора. Ний съ готовностъ ще даваме
всички свѣдѣния относящи се за организирането на борбата,
поискани ни отъ всѣки желающъ да работи въ това направ-
ление.

На събора лозарскитѣ делегати ще трѣбва да се про-
изнесатъ разумно ли е да се организиратъ всички отдѣлни
лозарски др-ва въ единъ общъ Български Лозарски Съюзъ.
Ний отдавна проповѣдваме тая идея и сега ще отговоримъ,
че не само е разумно, но и необходимо, ако искаме да имаме
успѣхъ въ проектираната борба. За да не ни разбератъ нѣкои
криво и за да нѣматъ мѣсто вѣроятнитѣ агитацин на заин-
тересованитѣ, ще заявимъ още сега, че Българския Лозарски
Съюзъ ще е една чисто професионална икономическа орга-
низация безъ каквато и да е политическа тенденция. Всѣки
е свободенъ да се числи и работи въ която си ще партия,
но неговия интересъ като лозаръ и винарь му диктува да
защити своитѣ интереси при всѣки режимъ и въ всѣко врѣме,
защото това му е поминъка и ако неговото ступанство не е
добръ той не може да бжде полезенъ на никоя партия.

Отъ успѣха на лозарството ще иматъ полза всички и
богатия и бѣдния, и държава и частни собственици, и търго-
веца и занаятчията; тука различни схващания на политичес-
китѣ течения у насъ нѣма, а стига да има кой да ги осветли
и заинтересува, па ако щете и застави да работятъ.

Така щото, лозари и винари, правото е на наша страна, —
борбата ни е морална и ще имаме симпатитѣ и съдѣйствието
на всѣки съвѣстенъ държавникъ и на цѣлото общество. На
насъ не остава друго освѣнъ да се вѣоржимъ и съ силата,
и бждете увѣрени, че ще побѣдимъ. Затова нека оставимъ
всички дребни спорове на страна и всички да си подадемъ
братски ржка за обща борба съ злото. Тамъ гдѣто има ло-
зарски др-ва нека се засилятъ, като се запишатъ нечленовѣтъ

за такива, а тамъ гдѣто нѣма такива др-ва да побързатъ и си основатъ. *Наставления и проекто-устави редакцията въсѣкога е готова да ви даде безплатно, стига да поискате.*

Прѣстѣпление правятъ лозаритѣ, спрямо собственитѣ си интереси, които подъ разни претексти не влизатъ въ др-вата, защото ако мислятъ че не сж въ правия пжтъ или не имъ ржководятъ работитѣ добрѣ сегашнитѣ управителни тѣла, нека нестоятъ на страна, а да влѣзатъ вжтрѣ и съ своитѣ разбиракия и похвати да поведатъ др-та въ правия пжтъ за да носятъ ползи на всички лозари.

Ний апелираме къмъ всички по-сѣзнателни лозари и винари изъ села и градове да взематъ инициативата и макаръ и отъ малко лозари да основатъ др-ва, а къмъ останалитѣ да се отзоватъ на поканата на първитѣ, защото само чрѣзъ сдружението ще намѣрятъ спасение и ще подобрятъ живота си.

Организираны така лозаритѣ въ всѣко село и градъ въ отдѣлни дружество ще испратятъ своитѣ делегати на събора въ София прѣзъ августъ и въ името на общитѣ лозарски интереси ще основатъ *Българския Лозарски Сюзъ*, който ще е единствената упора и сила за защита на лозарството. Тоя желанъ отъ всѣки сѣзнателенъ лозаръ сюзъ, трѣбва да бжде поставенъ на здрави основи и въоръженъ съ всички необходими срѣдства за борба. А това може да стане само като участвуватъ въ основаването му прѣдставители на всички лозарски села и градове, за да му се поставятъ цѣли и се насочи да защитява истинскитѣ интереси на лозаря у насъ.

Прочие, лозари и винари, сдружете и гответе се още отъ сега, за да се явимъ подготвени на събора и съ правото и силата наложимъ сѣздаването и прилаганието на строгъ законъ противъ фалшификацията и петиотизацията на вината и ракиитѣ и да искаме прѣмахването на всички прѣчки, които спъватъ правилния развой на лозарството и винарството.

Не забравяйте, че само ако сме сдружени ще можемъ да побѣдимъ!

М. К. Вачковъ.

Нѣколко общи думи за лозарство-винарството у насъ.*)

Нашата родина — България, при този климатъ и при това ѣ географическо положение, е надарена отъ природата съ такива изгоди и природни богатства, които даватъ на обитателитѣ ѣ всички нужни условия да заживѣятъ единъ почовѣшки животъ. Между многото дарби, съ които е обсипана

*) Настоящата статия заемаме отъ кн. „Сухиндолъ и кооперациитѣ му“ отъ М. К. Вачковъ.

отечествената ни почва, между много богатата растителностъ, която покрива нашитѣ поля и долини, едно отъ най-любимитѣ и най-доходнитѣ растения е лозата. Отъ памтивѣка и до днесъ България е прославена поради своята лоза и своята роза. Честита е тая страна въ която расте лозата и розата!

Отъ незапомнени врѣмена и до днесъ, обитателя на нашата страна е свикналъ съ лозата, съ нейниятъ плодъ, гроздето и съ неговиятъ сокъ виното. Българина тѣй е свикналъ съ виното, че то му е станало една необходимостъ. Съ него той посрѣща и прѣкарва най-голѣмитѣ си радости и скърби, съ него кръщаваме и вѣнчаваме, съ него причастие и погребение, съ него дори и върху гробната могила. И наистина на виното у насъ отдаватъ нѣкаква религиозна тайнственостъ, съ него сж свързани много отъ църковно-религиознитѣ ни обряди и тайнства.

Виното, чистото натурално вино, споредъ многото авторитети, има ползотворно влияние върху човѣшкиятъ организъмъ, когато то се употребява умѣрено и чисто натурално. А българина бѣ навикналъ да употребява само чисто вино.

До прѣди 15 години, на нашиятъ българинъ за мигутка не е минавало прѣзъ умъ, че има вино искусствено, че вино може да се прави и безъ грозде. Стариятъ нашъ винарь съ най-голѣмо внимание слѣдѣше да не попадне въ виното капка вода, за да не се вкисне и пр. На проклятие биваше осъжданъ всѣки който би си позволилъ да смѣси въ виното вода. Върху него се призоваваше и очакваше Божието наказание. Но, настѣпилитѣ кризи си въ лозарство-винарството, вслѣдствие филоксерата и маната, настѣпилиятъ тежъкъ и скѣпъ животъ, липсата на лозя, лакомството на мнозина да богатѣятъ за смѣтка на чуждитѣ интереси и здравие, вжтрѣ въ едно кратко врѣме, направиха единъ прѣвратъ въ тая областъ. Този прѣвратъ измѣни и понятията на хората за истинското, българско натурално вино, което нашитѣ стари произвеждаха и употребяваха.

Днесъ хората сж изложени на систематично тровене чрѣзъ искусствениятъ вина, ракии и др. питиета. Днесъ, голѣма частъ отъ търговцитѣ—винари и фабриканти сж притежатели на грамадни складове съ вина—отрова, която бавно, но сигурно убива здравето на обществото. Днесъ рѣдко ще се срѣщне питиепродавецъ, който да не умѣе да фалшифицира виното. Ако публиката, широката публика, която посѣщава кръчми и гостилници, би знаела, при повечето случаи, какво питие ѝ се прѣдлага за чисто натурално вино, би се отказала за винаги да употребява това питие. Фалшификацията и имитацията на съестнитѣ и питейни прѣдмети у насъ е достигнала до тамъ, че не би било голѣма смѣлостъ, ако се каже, че цѣлата наша страна е заприличала на една фабрика за фалшификация — на всевъзможни отрови, вмѣсто она чиста

храна и ония чисти питиета, които природата е отредила за да се поддържа живота.

При това положение на работитѣ страда цѣлото общество, страдатъ производителитѣ здраво притиснати отъ фалшификацията и имитацията; неможе да играе правилно ролята си на стопанка и държавата, която при подбиване на чистото натурално производство неможе да турне въ дѣйствие всички ония знания и сръдства, които съврѣмнената наука е достигнала въ стопанско и хигиенично отношения. Дълбоко се нарушаватъ и държавнитѣ приходи, поради туй, че фалшификацията и имитацията, като подбиватъ производството, неможе да бждатъ тъй добръ засѣгнати отъ разнитѣ данѣци, берии и пр.

Фалшификацията и имитацията на вината у насъ е послѣдица отъ кризата що настѣпи слѣдъ появата на филоксерата и маната. Останалитѣ стари лозя и малкото още възобновявани чрѣзъ американскитѣ лози не бѣха и не сж още достатѣчни да задоволятъ нуждитѣ на страната.

Фабрикуванитѣ френцуски, грѣцки и италиански вина намѣриха въ България широко поле за работа. По-късно, питиотизиранитѣ тукъ вина ги допълняха. До като по-рано се питиотизираше ограничено, колкото за домашна нужда, по-късно това се сложи на чисто спекулативна почва и се разви до такива размѣри щото заплашва сѣществуването на лозаря. Стига кръчмаря да се добере до нѣколко килограма джибри или сухо грозде, той е осигуренъ съ вино за цѣла година. А, по-късно не бѣха нуждни и джибри. Калѣта отъ виното можеше да послужи, а още по-късно и това не бѣ нужно. Разнитѣ фабриканти и кръчмари прѣзъ всѣко врѣме на годината си фабрикуватъ вино безъ всѣко участие на грозде или гроздови джибри и калѣ.

Днесъ повечето селски и градски кръчмари сж майстори да фабрикуватъ всѣкакви „вина“, „коняци“ и др. питиета. Днесъ прѣдъ власти и закони се развиватъ успѣшно нѣколко фабрики и търговски фирми за есенции. Комиссионери-пжтници сж плѣзнали изъ села и градове да прѣдлагатъ есенции за вина, разни ракии, коняци, оцетъ и пр. Днесъ, явно, прѣдъ всички и чрѣзъ широки и громки реклами въ вѣстницитѣ и другадѣ се прѣскаатъ изъ публиката всевъзможни брошури съ наставления за пригатвяне тия пития и съ дълги списѣци на материяли за фалшифицирани питиета.¹⁾ Злоупотрѣбата отиде

¹⁾ За куриозъ и за да не сме обвинени въ голословие, ето буквально едно обявление отъ тоя родъ и нѣколко рецепти за вино и ракия, извлѣчени изъ една подобна брошура. (Правописа и терминитѣ запазени).

„Кръчмари! Печалба 5,000 лева печалба! Ако се снабдитѣ съ нашитѣ „Практични наставления за изработване на спиртни питиета по студенъ начинъ“, заедно съ цѣноразписа за есенциитѣ и етерическитѣ масла, всѣки отъ васъ може да спечели 5,000 лева годишно

до тамъ, че обществото, пазителитѣ на законитѣ и общественото здраве, свикнаха та не имъ правятъ впечатления тия странни похвати на човѣка—спекулантъ. Дори нѣкои отъ хората на науката у насъ, не усѣщатъ какъ се подхлъзватъ и каква лоша услуга правятъ на обществото, като слагатъ подписитѣ си подъ рекламитѣ на подобни брошури въ форма на прѣдговори и пр. А нужно ли е да се припомнимъ, че у насъ сахарина, отровнитѣ минерални бои, фабричния спиртъ, разнитѣ искусствени киселини, есенции и пр. нѣща съвсѣмъ чужди на гроздовото вино и ракия, се поднасятъ на консуматора въ най-съблазнителна форма и опаковка, като чисто питие? Нужно ли е да се доказва, че подъ името, на французски вина у насъ, при повече случаи се внасятъ цѣли паракходи и тренове бѣзви пълни съ нѣкаква: гжста, черна, силна на алкохолъ, ароматизирана течность съ неизвѣстенъ произходъ, която е всичко друго, но не и вино? Трудно ли е да се разбере, че крѣчмаря и търговеца—посрѣдникъ, които безконтролно направляватъ питейната търговия у насъ, иматъ смѣтка тъкмо въ такива „Чернилки“ понеже носятъ наполовина вода и сода? И знае ли нашето общество какъ се пропускатъ чуждитѣ вина на границата, какъ се анализиратъ и какъ веднажъ добрали се, колкото за очи, крѣчмаря и търговеца до нѣколко бѣзви такова „вино“, избитѣ имъ вече сж неизчерпаемъ изворъ на „французско вино?“

Идете въ който щете градъ у насъ, пообходете крѣчмитѣ и складоветѣ съ вина и вижте какъ повечето вина сж почти еднакъвъ типъ, като изъ една бѣчва източени. Попитайте. Ще ви се отговори: Пазарджишко, Пещерско, Вѣтрено или др., а напоследъкъ и Мелнишко. И всѣки билъ ходилъ на мѣстото, купилъ си гроздето и самъ си приготвилъ виното, защото нѣмалъ вѣра въ другитѣ. Ако човѣкъ би се

повече отъ досегашната си печалба. Печалба сигурна. Изпращането става срѣщу 50 стотинки пощеска или гербова марка. Адресирайте се до фирмата

Рецепти.

Искусствено вино. „22 кила вода, 800 гр. захаръ, 400 гр. спиртъ, 120 гр. крематоруръ, 400 гр. лимонова киселина.

Забира 2 кила отъ водата, прибавя се захаръта и крематорура, ври четвъртъ часть, маха се отъ огъня, залива се върху другата вода, прибавя се спиртъ и лимоновата киселина, винена боя за ренкъ, разбива се и се прибавя при всѣки 2 килогр. искусствено и единъ килограмъ натурално вино.

Черно вино. 30 кила джибри или 10 кила черни стафиди, 50 гр. винена есенция, 10 кила медъ, 100 кила вода, виненъ прахъ (боя) споредъ ренкъ, 500 грама танинъ и е готово.

Гроздова ракия. 10 гр. чистъ спиртъ, 40 гр. гроздова есенция, 1 кило старо бѣло вино, 16 кила вода*.

Повече не е нужно. Брошурата има повече отъ 30 разни рецепти и наставления за разни спиртни пития. А подобни брошури и търговски фирми не сж една ни двѣ въ страната.

Тѣ правятъ „честь“ на съврѣменното българско общество и на публичната и санитарна власти у насъ.

заинтересовалъ да изчисли колко лозя иматъ тия мѣста, а колко вино е намѣрилъ, напр. само въ София, би намѣрилъ, че единъ декаръ лозе е дало не по-малко отъ 500 хиляди литри вино. А оттова може да се разбере, че всички тия вина сж приготвени въ самитъ изби на кръчмаритъ отъ разни есенции и какви ли не други материали отъ съмнително естество, по едни и сѣщи рецепти? Не малко злоупотрѣба се върши у насъ и съ питиетата въ бутилки. Мнозина, по нтелигентни и състоятелни хора, за да се прѣдпазятъ отъ фалшивитъ български пития, сж принудени да купуватъ и употрѣбаватъ скжпо и прѣскжпо чуждестранно вино, коняци и др. въ бутилки, съ твърдото убѣждение, че тѣ сж нѣщо чисто натурално. За жалъ и тука човѣка консуматоръ при повѣчето случаи е измаменъ, защото единъ голѣмъ процентъ отъ това що ни иде изъ странство е фалшифицирано или подправено. Може би нѣкоя стара, реномирана въ свѣта кжща изъ Европа да изпраща на мѣстния търговецъ нѣщо чисто, но я да подиримъ тоя търговецъ колко и какво купува, а колко и какво продава? Прониквала ли е контролата въ дълбокитъ изби на мѣстнитъ търговци на чуждестранни спиртни пития? Знае ли обществото и властѣта колко би платилъ единъ такъвъ търговецъ само за етикетитъ на нѣкоя реномирана чуждестранна кжща и какво става съ тия етикети? Не прѣди много врѣме пишущия това, попадна случайно въ избата на една добръ „реномирана“ фирма въ единъ отъ голѣмитъ наши градове. Тукъ, за голѣмо неудоволствие на стопанина, той завари момче, което точеше нашенско черно вино, ако може тъй да го назовемъ, отъ обикновена бомба и го наливаше въ типичнитъ бутилки на една Италианска фирма и ги красѣше съ етикети на сжщата фирма. Веднажъ излѣзли тия бутилки горѣ въ дюкяна, тѣ се прѣпоржчватъ, като направо дошли. И консуматора купува скжпо и прѣскжпо, защото то е чуждестранно, чисто е (?!), безъ да му мине прѣзъ умъ, че съ него се върши безподобна измама, само и само да му се взематъ паритѣ. Другъ пжтъ, въ една отъ първостепеннитъ Софийски гостилници, единъ изтънченъ господинъ си бѣ донесалъ за обѣдъ бутилка чуждестранно вино купено отъ нѣкой складъ, понеже, заявяваше той, нѣмалъ вѣра въ мѣстното. Какво излѣзе? — Отвори се бутилката и острата меризма на оцетната киселина подразни носовѣтъ на присжтствующитъ. То не бѣ друго, освѣнъ вкиснато мѣстно вино, маскирано съ етикетитъ и капсулитъ на една чуждестранна фирма.

Да говоримъ ли за широко разпространенитъ нашенски и чужди коняци, амери, мастики и пр. ракии съ громки имена, които на всѣкъждѣ се продаватъ като „чистъ виненъ конякъ“, „натурална мастика“ и пр.? Да, за тия съвсѣмъ обикновени нѣща не трѣбва и да се спираме. Къмъ тия фалшиви и отровни пития всички свикнахме до толкова, че ако и да

знаемъ, че въ тѣхъ не липсва ни минералната боя, ни пиперя, нито сапунъ, както бѣше открито и съобщено въ вѣстниците, че една фирма на „виненъ конякъ“ е слагала въ коняка си, приемъ си ги спокойно, често пжти и като луксъ.

А всичкиятъ този скандалъ за обществото и общественото здраве, се понася отъ всички ни съ едно прѣстѣпно спокойствие, като че въпроса не се отнася до насъ, за общественото здраве и за съществуването на голѣма частъ отъ сжщото това общество — работниците производители. Като че общественото здраве и сждбата на производителя сж най-дребнитѣ въпроси, които не заслужаватъ вниманието ни, та е оставено на едно незначително число спекуланти, съвсѣмъ чужди на черния трудъ на лозаря, да злоупотрѣбватъ безнаказано съ сждбата на цѣль единъ народъ. А положението на лозаря слѣдъ тия бѣди: филоксера, мана и разни други нови болести по лозата, които отъ извѣстно врѣме се наплодиха у насъ, е много тежко.

За да се направи едно лозе съ облагородени американски лози трѣбва да се иждивятъ несравнено по-много трудъ и срѣдства, отколкото е било при старитѣ лозя. При това положение, за лозаря ще стане невъзможно да живѣе като лозаръ, той ще се откае, ще занемари занятието си, производството ще се намали до минимумъ и слѣдъ това цѣлото общество ще остави сждбата си на тия които незнаятъ що е лозе и лозарство, да злоупотрѣбватъ съ него се тѣй безнаказано.

Злото вече съществува. Дошло е врѣме да му се противопоставимъ, обаче работниците на туй поле сж още слаби, а тѣ има да срѣщатъ по пжтя си голѣми спжнки, не по-малко и отъ тия за които се води борбата — отъ потрѣбителитѣ. Понятието у насъ за чисто натурално вино е компрометирано, благодарение на фалшификацията, съ която всички свикнахме.

Съврѣмениятъ българинъ, особено по-младиятъ, почти нѣма понятие за онова чисто гроздово вино, което употрѣбяха нашитѣ стари, което притежаваше всичкитѣ достоинства на едно полезно питие. Природната винена киселина, която е най-цѣнното и полезно за организма нѣщо въ състава на натуралното вино, виненитѣ екстракти, букетъ и пр., въ натуралното вино, правящи това вино тѣй приятно и полезно, сж почти непонятни за днешния, сравнително по-младъ, потрѣбителъ. А това се дължи на фалшификацията, при която никога не може да се набавятъ ония съставни части на виното и да се мѣри точността въ разпрѣдѣляне на тия части, съ каквато точностъ и безукоризненостъ върши това самата природа. Всѣкога при всички искусствени вина, дори и при петиотизираниитѣ, сѣ липсватъ нѣкои отъ най-цѣннитѣ съставни части на виното, особено цѣнната винена киселина. Поднесете натурално вино на когото щете, сравнително по-младъ чо-

вѣкъ у насъ, който не е лозаръ или който не е училъ лозарство-винарство, той ще се отвори отъ него, като го обвини най-първо, че е кисело. Дайте му съврѣменното вино, което има всичко друго, но не и гроздовъ сокъ, въ което липсва всѣкаква природна винена киселина, наситено съ всевъзможни притурки: боя, аромати, сладини, черно и гжсто и съ какви ли не недостатъци, той ще го прѣдпочете и похвали.

Ала потрѣбителитѣ сж невинни, тѣхъ сж свикнали съ фалшивото заинтересовани хора. Дългъ на всички, които разбиратъ въпроса е да подготвятъ обществото да познава и цѣни чистото. Борба смѣла трѣба да се поведе срѣщу всѣка фалшификация на храната и пиететата. Въ тая борба трѣбва да се ангажира по голѣма частъ отъ народа — потрѣбителя главно за смѣтка на когото се върши всичко. Едно отъ най-сигурнитѣ срѣдства за успѣшна борба, при съврѣменнитѣ условия се явяватъ потрѣбителнитѣ кооперативни дружества. Производителя произвежда нѣщо чисто, каквото природата го дава. Потрѣбителя е далеко отъ него. Тѣ не се познаватъ. Посрѣдника е помежду имъ и той има смѣтка да отстранява сближението имъ. За да спечели повече, посрѣдника не се спира прѣдъ нищо. Напр. той за да угоди или за да заблуди потрѣбителя, ни око му мигва да сложи отровна боя въ виното или лимонадата или да размѣси пѣськъ въ чистото брашно. Нека оставимъ да говоримъ за злоупотрѣбата съ маслата, млѣкото, кафето, чая, за употрѣбата на сахарина въ сладкарницитѣ, бозаджийницитѣ и пр. и пр. това сж нѣща съвсѣмъ обикновени, познати на всички.

Повтаряме, едно отъ най-сигурнитѣ съврѣменни срѣдства да се прѣмахне или поне намали тая злина е кооперативнитѣ-потрѣбителни дружества. Тѣ трѣбва да се основатъ на всѣкъждѣ у насъ, въ села, градове и колиби. Въ прями сношения съ производителя или съ производителнитѣ кооперации, тѣ ще отнематъ всѣка възможность на посрѣдника да злоупотрѣбѣва съ тѣхното здраве и кесия и така взаимно ще си помагатъ за единъ по човѣшки животъ. Вънъ отъ организацията всѣки е слабъ и въ борбата той пада. Обратно, въ организацията отдѣлния човѣкъ има всички срѣдства да се бори за правата си, да не позволява на други да злоупотрѣбѣватъ съ него.

Наистина и държавата съ своитѣ закони и наредби за санитарния надзоръ на хранителнитѣ и питейни прѣдмети се опитва да намали злото, обаче, поради недобрата организация на голямо надзоръ, не е дала още очакванитѣ резултати. Нуждни сж по други мѣрки, които единъ строгъ законъ трѣбва да наложи. Малко повече заинтересованостъ и отъ страна на обществото, което по своя инициатива, чрѣзъ усилията на отдѣлнитѣ лица или чрѣзъ организациитѣ си трѣбва да се явява въ помощъ на държавата и злото би се намалило до мини-

мумъ. Но прѣди всичко законъ. Примѣрътъ, който ни дава въ туй отношение нашата учителка въ новото лозарство — Франция е много поучителенъ за насъ. Нека се надѣваме, че у ржководящитѣ фактори у насъ ще има достатъчно желание, воля и смѣлостъ да използватъ опыта на тая страна, която е прѣживѣла сжщия тоя кризисъ, който прѣживѣваме днесъ ние. Но благодарение на единъ много строгъ законъ и на солиднитѣ ѣ производителни и потрѣбителни сдружавания, днесъ тя е вънъ отъ тѣзи кризи.

Д. Г. Овчаровъ.

Грѣшки и прѣчки при възобновлението на лозята.

(Рефератъ четенъ въ лозарския съборъ на 6, 7, 8 януар. т. г. въ София)

Лозари,

Когато ще се говори за грѣшкитѣ, които сж ставали при основаването на новитѣ лозя и които продължаватъ да иматъ мѣсто и въ днешенъ день — потрѣбно е да се изхожда отъ непосредственото наблюдение и проучване на извѣстни факти; личното и грижливо издирване причинитѣ за прорѣждането и западането на дадени лозови посадения, свѣденията изтрѣгнати, чрѣзъ умѣли запитвания, отъ самитѣ лозари, съгласуването на всичко добито по тоя начинъ, съ околнитѣ условия, — ни дава възможность да класифицираме, съ голѣма положителность, допуснатитѣ при възобновлението грѣшки и да се спрѣмъ на срѣдствата, които отдѣлнитѣ лозари и Държавата трѣбва да усвоятъ и да иматъ прѣдвидъ при възобновлението на лозята въ бждаще.

Понеже по-раншното ми прѣбивание като учителъ-лозаръ изъ Търновски окръгъ и официалната анкета по възобновлението на лозята изъ сжщия окръгъ, възложена ми отъ Поч. Министерство на Земледѣлието, току що изтеклата есенъ, сж ми дали възможность да проуча хода на възобновлението въ единъ окръгъ, въ който засаждането на лозя върху амер. подложки е почнало сравнително рано и кждѣто сега за сега има селища съ сравнително най-много декари нови лозя, които се отглеждатъ съ вѣщина и грижи достойни за внимание — нека ми бжде позволено отъ Почит. съборъ да изложи резултатитѣ отъ тия си проучвания, на самото мѣсто, и да прѣпоръчамъ всички ония срѣдства, които, по моето скромно разбиране, могатъ да се явятъ отъ полза за развоя на лозарството ни — помииѣтъ отъ който зависи не само благосъстоянието на много наши селища, но и въ голѣма степенъ онова на цѣлата ни нация.

За по голѣма прѣгледностъ ще раздѣля цѣлото си изложение на слѣднитѣ отдѣли:

I начинъ на възобновление.

II адаптация.

III афиниция.

IV автентичностъ.

V качество на материала.

VI обработка.

VII директни сортове.

VIII Заключение.

I.

Начинъ на възобновление.

Не само въ анкетиранитѣ отъ менѣ лозарски центрове, но и въ цѣлия почти Търновски окръгъ, единствения начинъ на възобновление на лозята е чрѣзъ *облагородени укоренени лози*. Мнението на лозаритѣ изъ тоя край е че подредени, и сравнително въ кжсо врѣме, лозя могатъ да се иматъ само по тоя начинъ; за нищо не сж стрували примѣритѣ отъ западнитѣ окръжи — Видински и Вратчански, кждѣто лозята въ голѣмата си частъ сж възобновени на зелено и кждѣто това възобновление е започнало сравнително рано и продължава до денъ днешенъ.

Безспорно, причината, поради която лозаритѣ изъ Търновско сж усвоили най-сигурния начинъ на възобновление, е прѣди всичко *економическа*; благосъстоянието на селянитѣ тукъ и отсъствието имъ (по градини) прѣзъ пролѣтѣта и лѣтото, когато трѣбва да се присажда на зелено и да се прѣдприематъ практикитѣ придружающи това присаждане — ги каратъ да похарчатъ изведнажъ по вече пари за покупка на готови лози, отколкото да оставятъ тая много важна работа на чужди хора.

За генерализирането упомѣнатия начинъ на възобновление, не по-малко влияние е указало и обстоятелството, че и малкото опити, прѣдприети тукъ тамъ по-рано, съ зеленото присаждане, сж дали резултати ненадѣждни; всички лозари изъ Търновско сж съ установеното мнѣние, какво зеленото присаждане е несигурна работа, главно поради *недозрѣването* на зеленицитѣ. И дѣйствително, малкото врѣме отъ присаждането — края на май, началото на юни — до почването на раннитѣ есенни кишовни дни, почти въ цѣла сѣверна България, не позволява едно задоволително узрѣване. Често пжти, въ по дъждовни пролѣти и лѣто, не успѣватъ да дозрѣятъ съвършено, даже лѣтораститѣ на лозитѣ на плодъ, макаръ и да разполагатъ съ вегетационно врѣме много по дълго отъ онова съ което разполагатъ зеленицитѣ.

Добъръ примѣръ за облагородено на зелено лозе ни дава това на г-нъ Илия Драевъ въ гр. Лѣсковецъ. Лозето е въ мѣстността „Чифлика“, присаждано на зелено върху дивячки отъ *Riparia Portalis*. Въпрѣки обстоятелството, че почвата, по своята сила и по физическитѣ си свойства, е отъ естество напълно да задоволи употребената подложка — лозитѣ сж почнали да съхнатъ още отъ ранна възраст, само защото при присаждането на зелено не е имало условия да гарантиратъ сносно узрѣване на спойкитѣ и въобще на зеленицитѣ; не трѣбва да се забравя, че имаме работа съ подложка, която е позната като дивячка съ сравнително кжсъ вегетационенъ периодъ.

Щастливо изключение, отъ нѣколкото лозя облагородени на зелено, прѣдставлява лозето на г-нъ Коста Дачевъ, пакъ въ гр. Лѣсковецъ въ мѣстността „Тодоровецъ“. Дивитѣ лози обаче, при този случай, сж облагородявани на зелено прѣзъ пролѣтѣта 1908 година, когато е имало *изключително благоприятни* условия климатически за вегетацията изобщо, слѣдователно и за пълното узрѣване на зеленицитѣ. Прѣзъ тая вегетационна година сме имали валежъ отъ 150 лт. едва, за врѣме отъ 15 юни до 1 ноември, съ срѣдня дневна температура 21.2° С. за врѣме отъ 1 юни до 1 ноември. Такива благоприятни години за лозарството, за голѣмо съжеление, отъ тогава не сж дохождали.

Понеже съ благоприятни, за зеленото присаждане, години не сме гарантирани, добръ е да смѣтаме тоя начинъ на възобновление — извънъ бругитѣ му добри страни — за несигуренъ и да намалимъ жѣра съ който обичаме да го прѣпорѣчваме.

Възобновлението съ лози облагородени на зрѣло и стратифицирани, безъ да бждатъ укоренявани и познато съ термина „засаждане изъ мжхъ“, почти не се практикува изъ Търновско. По тоя начинъ е засадено въ с. *Дебелецъ* лозето на Г-нъ Киро Геновски отъ 4 д. а. въ мѣстността „Мерата“. Подложкитѣ сж отъ *Rip. du Lot*; мѣстото е богатишко, съ рохка и доста свѣжа почва; риголването е станало рано прѣзъ есенъта, обстоятелство, което е помогнало да се гарантира достатъчно влага за засаденитѣ лози изъ мжхъ на слѣдващата пролѣтъ, която и безъ това е била една отъ влажнитѣ. Въпрѣки посоченитѣ, благоприятни за посаждането, условия и въпрѣки обстоятелството, че лозитѣ е посаждалъ, стратифициралъ и подбиралъ самъ стопанинътъ — просъхване се е констатирало, още първата година отъ посаждането, въ размѣръ 25%; не се знае обаче до кждѣ ще се прострѣ %-тътъ на прорѣдяването за напрѣдъ, тъй като лозето е още доста младо — отъ 1910 год.

Тоя, най малкото страненъ начинъ на засаждане облагородени на зрѣло лози, въ послѣдно врѣме, намира и изъ

между нашата срѣда подържници, безъ да се гледа че той, отъ техническа гледна точка, не издържа и най-скромната критика. Независимо отъ това, че прѣзъ пролѣтѣта нѣма тѣй сгодни условия за прѣхващането на *едва заживѣлитъ* лози, които могатъ да просъхнатъ въ % много различенъ и често пжти застрашителенъ — остава на лице по-голѣмата бѣда, че *изъ мѣха* не можемъ да подберемъ лози, гарантирани въ своето спояване, тѣй като процесътъ на това спояване продължава и въ укоренилището, кждѣло се и завършва.

Само изъ укорененитъ лози могатъ да се подбиратъ въобще лози за посаждане, а всичко останало е само приказки.

Поефшеняването на облагороденитъ лози за посаждане трѣбва да се търси съвсѣмъ по други пжтища, а не да се всѣватъ заблуди между лозаритъ, които Тѣ, за голѣмо тѣхно нечастие, скжпо плащатъ отъ доста врѣме.

Възобновлението на лозята трѣбва да става изключително съ облагородени укоренени лози; това е и категоричното мнение на всички, безъ изключение, лозари изъ Търновско.

II.

Адаптация.

Въ анкетиранитъ отъ менъ лозя не само, но и въ цѣлия почти Търновски окръгъ, най-завидно положение си е спечелилъ сортътъ *Rup. du Lot* като подложка. Това му положение се дължи главно на пригодността, която показва този сортъ къмъ почви най-разнообразни; и по положение и по химически съставъ и по физически свойства. Нито капризността въ плододаването, при извѣстни условия, нито вискателността на тоя сортъ къмъ калориметрическитъ способности на дадена мѣстностъ — сж можали да бждатъ сериозни причини за неговото прѣнебрѣгване; за лозаритъ е било достатъчно, щото лозята възобновени върху него да не проявяватъ врѣменна или хроническа неджгавостъ и да сж слѣдователно по-дълготрайни. И въ това отношение, разбира се, тѣхнитъ надежди не сж биле излѣгани; лозовитъ посѣждения, съ подложка монтикола (*du Lot*) сж дали до сега, навсѣкждѣ почти, въ това отношение, резултати наистина насърчителни.

Лозя, възобновени върху подложкитъ *du Lot*, има и на почви богати, свѣжи, рохки, кждѣто лозарьтъ, съ подходяща рѣзитба и кършене, е успѣлъ да намали лошитѣ ефекти отъ една много буйна растителностъ; и по-високитѣ и силно наклонни мѣстности, съ изложения най-разнообразни и съ почви бѣдни, малко или много богати на варовити съединения, — често пжти и много сухи и сбити. И отъ анкетиранитъ лозя, възобновени върху *Lot* (които едва ли не съставляватъ ^{9/10} отъ всичкитъ възобновени лозя), могатъ да се наброятъ съвсѣмъ рѣдки случаи, гдѣто, поради лоша адаптация, да про-

схвѣтъ малѣкъ или по-голѣмъ процентъ лози. Такива спорадични примѣри на просѣхване имаше въ лозята на г-нъ Коста Диновъ, Коста Людцкановъ и Гешевъ въ гр. Лѣсковецъ; — лозовитѣ посадки на първитѣ двама — едното въ мѣстността „Подъ Канарата“, а другото въ „Чифлика“ — *слабѣха вслѣдствие подпочвенна вода*, а лозето на послѣдния въ „Чокоевъ долъ“, вслѣдствие обстоятелството, че на една дълбочина отъ около 1 метъръ се срѣщатъ варовити съединения близо 40%. За отбѣлѣзване е факта, че съсѣдното лозе въ „Чокоевъ долъ“ на г-нъ Нико Качакъ Таневъ, възобновено върху подложката *Riparia Portalis* и съ сжщото процентно съдържание на варъ на сжщата дълбочина — се подържа още сравнително добръ, въпрѣки това че е садено прѣди 11 години. Явно е, че различието въ тенденцията и разположението на кореннитѣ системи при тия два сорта подложки, наредъ съ различнитѣ имъ взискания въ всѣко отношение, е дало мѣсто на цитирания, на пръвъ погледъ, страненъ фактъ. Изобилното и периодично наторяване на лозето върху *Portalis* съ оборски торъ е помогнало за все по голѣмото отдалечаване на коренната система отъ варовития пластъ не само, но изобщо е влияло за поддържане хранителната способност на засадената почва, съ което се е гарантирала една отъ най-необходимитѣ потребности на подложката; свѣжестъта на почвата въ „Чокоевъ долъ“ е прѣдпазвала повърхностнитѣ корени отъ риска да бждатъ изложени на кратка или продължителна суша.

Нѣколко години подъ редъ, въ първия възобновителенъ периодъ, е игралъ до негдѣ роль, като подложка, сортътъ *Riparia Portalis*. По-вечко лозя, върху тоя сортъ, се срѣщатъ въ гр. Лѣсковецъ, въ мѣстността „Чифлика“ и въ с. Бѣла Черква, въ мѣстността „Ка-йолу“; вѣрването, въ начало на възобновлението, че за *новитѣ* лозя сж потребни почви дълбоки, богати, рохки и свѣжи е дало почетно мѣсто на тоя сортъ. По късно, по силата на едно по-разумно подбиране на лозарски почви и мѣстности, — гарантирующа по-добра качественостъ въ лозовитѣ продукти — постепенно тоя сортъ се е измѣствалъ въ по-малко благоприятни почвени условия и слѣдователно, лозята възобновени върху него сж увеличавали своята анемия, като сж намалявали съ това дълготрайността си.

Разбира се, че критериитѣ на лозаритѣ изъ Търновско, усвоени отъ лични и продължителни наблюдения, досѣжно вегетативнитѣ взискания на тоя сортъ подложка и качественостъта на добититѣ продукти — не сж се покривали; не е могло по-вече да се чака добра реколта по качество отъ почви съ горнитѣ физически свойства и хранителна способностъ, въпрѣки това че вегетацията на тѣхъ е била по-вече отъ задоволителна. Безъ да се простирамъ и върху други,

отъ по-малка стойность, причини за все по-голѣмото ограничение на лозята възобновявани върху Portalis — бързамъ да констатирамъ положението на сѣществующитѣ вече, отъ които по голѣмата частъ сж доста възрастни сами по себе си, а въ сравнение съ възобновенитѣ върху други подложки, тѣ сж отъ най-старитѣ.

Почти въ цѣлия Търновски окръгъ, лозята възобновени върху Riparia Portalis, издаватъ една *дѣлготрайностъ сравнително малко задоволителна*. Тоя фактъ е констатиранъ не само въ почвенни условия по-малко или по-вече неблагоприятни, кждѣто той се проявява съ една поразителна категоричность — но сжщо се констатира, макаръ и по-слабо очебиющъ, при мѣстности и почви напълно задоволѣющи, на пръвъ погледъ, вегетативнитѣ взискания на прѣдметния сортъ. Причинитѣ за по-късото сѣществувание на лозовитѣ посадки върху Portalis, се криятъ въ по-силното и бързо изтощаване на присадената лоза — изтощаване, което пѣкъ безусловно се диктува отъ тенденцията на коренната система да печели по скоро повърхностнитѣ пластове на почвата първо и второ отъ нитимната наклонность на сорта къмъ изобилно плододаване. И дѣйствително, въ първитѣ плодоносни години, тия лозя растатъ съ една забѣлѣжителна буйность, особено въ силнитѣ, рохки и свѣжи почви; скоро слѣдъ това обаче, когато повърхностната коренна система въ лозата е успѣла вече да изсмуче и запаса отъ храни, които ежегодно се набиратъ около коренитѣ, и послѣднитѣ, не могатъ да спечелятъ по дълбоки пластове съ неизчерпани още резерви — тогава настѣпва истинската криза, резултатъ отъ която е прогресивната анемия на тия лозя.

Безспорно, такивато лозя биха могли да се подържатъ и за по-дълго врѣме съ добъръ разтежъ и съ значителна плодовитость, чрѣзъ едно силно и често наторяване; разбира се, че едно такова наторяване, особно съ оборски торъ, влече съ себе си неминуемо долнокачественость въ реколтата.

(Слѣдва).

По закона за застраховката на земледѣлскитѣ произведения отъ градушката.

Поводъ да напиша настоящитѣ нѣколко реда ми даде слѣдното писмо на Българската Централна Кооперативна Банка, адресирано до кмета на гр. Плѣвенъ, изпратено въ рѣпись отъ послѣдния до лозарското ни др-во:

„Г-не Кмете,

Обръща внимание многото откази отъ застраховката на земледѣлскитѣ произведения отъ градушка прѣзъ настоящата година на застрахованитѣ отъ общината Ви. Незнаемъ на какво се дължи това, обаче ползуваме се отъ случая да Ви обѣрнемъ вниманието и да Ви замолимъ да употребите всичкото си влияние, за да убѣдите застрахованитѣ да не се отказватъ, а незастрахованитѣ да се застраховатъ. Градушката е общественно бѣдствие съ тѣжки икономически послѣдствия, както за самитѣ земледѣлци, така и за цѣлия народъ. Срѣщу това зло до сега нищо друго не е спомогнало, освѣнъ застраховката. Вий както и цѣлата интелигенция въ общината Ви, ще изпълните единъ висшъ общественъ дългъ и ще допринесете много за благосъстоянието на общината Ви, на която сте прѣдставителъ, ако успѣете да убѣдите населението въ голѣмата полза отъ този видъ застраховка. Вѣрваме, че вамъ е ясно, какво застраховката отъ градушка е създадена отъ държавата исклучително за благо на нашия земледѣлецъ, който срѣщу една незначителна годишна вноска, усигурява плодоветѣ отъ своя трудъ. При това нека се помни, че банката ни е общественно учрѣждение, създадено и подържано отъ държавата, която се грижи за благосъстоянието на земледѣлцитѣ, безъ да има за цѣль да печели.“

Отъ съдържанието на писмото, читателитѣ виждатъ, че голѣмо количество лозари и земледѣлци сж се отказали, прѣзъ идущата година да застраховатъ лозята си; че на банката сж неизвѣстни причинитѣ на отказа имъ; че тя апелира къмъ кмета и интелигенцията въ града да проагитиратъ застрахователното дѣло и да убѣдятъ отказалитѣ се отъ застраховката, наново да се застраховатъ.

Вѣрно е, че голѣмо количество лозари отъ Плѣвенъ сж се отказали да застраховатъ прѣзъ идущата година лозята си, но да се прави банката на невѣжа, че не разбира причинитѣ на това и да ги отдава на слаба агитация между лозаритѣ, ми се вижда чудно. На банката е извѣстно, па и на господата имъ се заяви лично, че ако тѣ продължаватъ да се ползуватъ отъ разтегливостъта на закона за застраховката, за да вършатъ произволи и третиратъ пострадалитѣ лозари, като единъ противникъ, спрѣмо когото трѣбва да се употребятъ всички срѣдства, за да му се плати по възможность по малко обещетение, то тѣ рискуватъ да турнатъ кръсть на застрахователното дѣло. Тогава тѣ не обѣрнаха внимание на това прѣдупрѣждение, а приложиха начѣртания си планъ до край и сега „незнаятъ на какво се дължи това отказване“. Ние пакъ ви подчертаваме, господа уредници на застрахователното дѣло, че отказа се дължи на произволитѣ, които се вършатъ отъ страна на повѣрената ви банка спрѣмо по-

страдалитѣ лозари. Тѣзи произволи, може би, вие ги смѣтахте, като права дадени ви отъ закона, но едни съвѣстни ржководители не трѣбва да се ползуватъ отъ слабитѣ страни на единъ новъ законъ и да ги използватъ въ най грубата имъ форма. Вие си позволихте даже та направихте своеволия, за които закона не ви даваше право. Така напр.: въ началото на застрахователната година оповѣстихте петъ категории за застраховка на лозята, а когато дойдохте да оцѣнявате прѣзъ есенъта загубитѣ отъ градушката, увеличихте категориитѣ на осемъ, съ цѣль да платите по-малко обещетение. Кой принципъ на застрахователното дѣло и кой законъ ви дава това право на подигравка съ интереситѣ на пострадалитѣ лозари, господа ржководители на това дѣло? И сте сѣднали сега да се чудите, защо лозаритѣ отъ Плѣвенъ се отказватъ отъ застраховката и апелирате къмъ интелигенция и кметъ да ви подкрѣпи въ високоблагородното дѣло. За да може да има успѣхъ това, отъ такова голѣмо значение за лозаритѣ и земледѣлцитѣ дѣло, трѣбва да настоявате прѣдъ отговорнитѣ фактори въ насъ, да измѣнатъ закона за застраховката въ смисълъ, да не сж възможни никакви своеволия и грѣшки. Плѣвенското лозарско др-во въ желанието си да се създаде единъ стабиленъ законъ за застраховката въ страната ни, който да подтикне застрахователното дѣло и го постави на здрави начала, ви показва, какви измѣнения трѣбва да станатъ въ закона за застраховката, като изпрати въ банката прѣгисъ отъ протокола си. (Протокола е напечатанъ и въ кн. 1 год. III на „Лозарски Прѣгледъ“). Съ писмо № 2827 отъ 31.1 н. г. на този протоколъ ни се отговори съ слѣдното писмо.

П. Г.

„Въ отговоръ на писмото подъ насрѣщния номеръ, съ което ни изпращате прѣписъ отъ протокола, който дружеството „Гроздъ“ е държалъ въ засѣданието си отъ 9 ноември м. г. честь ни е да Ви съобщимъ слѣдното по закона; 1. Относно чл. 2. отъ закона за застраховане на земледѣлскитѣ произведения отъ градушка, Управителниятъ съвѣтъ на Българската Централна Кооперативна Банка е рѣшилъ, да иска отъ Народното събрание измѣнението му, въ смисълъ, застраховката отъ градушка да влиза въ сила на слѣдния день отъ получаването на заявлението за застраховане на Банката. Обаче, и сега е зачитана за редовна застраховката на всички лица, чийто описи сж получени въ Банката прѣди падането на градушката и имъ е признавано право на обезщетение; 2. Исканото измѣнение по чл. 5 отъ закона не може да бжде прието, понеже Банката ни изплаща обезщетенията главно отъ постжпилитѣ прѣмии, които до 26 октомври трѣбва да бждатъ събрани, за да може отъ тази дата да почне редов-

ното изплащане и да бжде свършено до края на календарната година, съгласно закона; 3) Исканиятъ по чл. 7 отъ закона срокъ, не може по настоящемъ да бжде възприетъ по причина на рѣдкитѣ и нередовни пощенски съобщения, на малкото телеграфни станции и на не особено добритѣ съобщения въ страната; 4) Изказаното мнѣние за измѣнение на чл. 8 отъ закона доколкото може да бжде изпълнено, ще се има прѣдвидъ; 5) По чл. 16 отъ закона, измѣненията въ застрахователнитѣ условия ставатъ за слѣдната застрахователна година; 6) Исканитѣ измѣнения по чл. 20 ще се иматъ прѣдъ видъ при вносите измѣненията на закона въ Народното Събрание по застрахователнитѣ условия: 1) Въпросътъ за застраховане на маточницитѣ и вкоренилищата се проучва; 2) По § 3 отъ застрахователнитѣ условия, могатъ да бждатъ освободени отъ застраховка само младитѣ и не плоднитѣ лозя и 3) Исканото измѣнение по § 17 отъ условията, не може да бжде възприето, понеже тогава Банката би носила почти всецѣло риска, а застрахованиятъ — съвсѣмъ малкъ рискъ. Даже и срока 25 юлий за лозята Банката намира за много дълъгъ“.

Отъ съдържанието се вижда, че се съгласявате съ нѣкои измѣнения, но съ нѣкои не. Не сте съгласни да се измѣнатъ чл. 2, 5, 7, отъ закона и параграфитѣ 3 и 17 отъ условията.

Азъ настоятелно твърдя, че ако банката иска да се не отказватъ лозаритѣ отъ застраховката и да има успѣхъ агитацията на кмета и интелигенцията, би трѣбвало напълно да приеме исканитѣ отъ Плѣв. лозарско др-во искания, защото тѣ не сж плодъ на едностранчиво обсъждане на закона, а сж плодъ на обективностъ. Когато плѣвения лозаръ въ дружеството е обсъждалъ измѣненията на закона, той е ималъ прѣдъ видъ не само своитѣ интереси, а и тѣзи на банката. Той е гледалъ въ този моментъ на банката, не като на свой противникъ, а като на учрѣждение съ високи обществени задачи, което трѣбва да пази като зѣницата на очитѣ си. Измѣненията дружеството ни прѣдлага отъ единствено желание да се стабилизира застрахователното дѣло въ страната ни. Тѣзи измѣнения не носятъ никакви опасности и рискове за банката. Плѣвения лозаръ доста ясно съзнава, че ако иска измѣнения, които да рискуватъ съществуването на банката, то съ това излага на рискъ собственитѣ си интереси. Възприемете ги, господа ръководители, и тогава нѣма да има отказани отъ застраховка лозари, ще има успѣхъ агитацията на кмета и интелигенцията.

Слѣдъ като ни се отговори ще се повърнемъ пакъ.

Прѣдседателъ на лозар. др-во: П. Моновъ.

Кооперативната Банка проучва въпроса за застраховката на маточниците.

На 26.I т. г. Кооперативната Банка е изпратила слѣдното писмо, съ въпросникъ, до агрономитѣ, специалиститѣ и частни лица.

ТВ. БЪРЗО.

Българска Централна
Кооперативна Банка
Отдѣление за застраховка
отъ градушка.
№ 2275.

София, 26.I 1915 год.

П. Г.

Отглеждането на маточниците (американски лози-майки) е отъ голѣмо значение за развоя на новото лозарство. Застраховката на тая култура — поставена на рационални начала — ще насърди, безспорно, разпространението ѝ. За да се постигне това, необходимо е да се разяснятъ прѣдварително редъ въпроси, досежно градобитния рискъ и доходността на маточниците, въ разнитѣ райони на царството.

Като разчитаме на Вашето цѣнно съдѣйствие за разрѣшението на тоя важенъ въпросъ, който Банката ни проучва, молимъ Ви да отговорите най-добросовѣстно на въпросника на 2-та страница на настоящето и изпратите отговора си, повѣзможность най-скоро.

Изказваме Ви прѣдварително нашитѣ благодарности и Ви поздравяваме.

Българска Централна Кооперативна Банка

Администраторъ:

Директоръ:

Н. Стояновъ.

Ат. С. Каблешковъ.

**Въпросникъ по културата и градобитния рискъ
на маточниците.**

1. Разноски за насаждане на 1 декаръ маточникъ (стойность на земята, разноски по приготвянето ѝ, стойность на материала за посаждане и подпоркитѣ).

2. Какъ става отглеждането на маточниците и съ какви разноски на декаръ е съпроводено? (Начини на отглеждане, разни видове подпорки, грижи по отглеждането прѣз течение на годината и разноски).

3. *Отъ коя година започва редовната експлоатация и какъ се извършва?* Кое врѣме прѣзъ годината се рѣжатъ прѣчките и какъ се приготвятъ за изкарване на пазаря?).

4. *Колко струва 1 декаръ маточникъ въ експлоатация?* (Срѣдни, минимални и максимални цѣни, съ огледъ на почвата, изложението, сорта и пр.).

5. *Стойностъ на производството отъ 1 декаръ, по класове.* (Колко струва годишното производство отъ 1 декаръ за по главнитѣ сортове американски лози — като се подраздѣлятъ маточниците на 5 класа, споредъ богатството на почвата, изложението, грижливостъта на отглеждането и пр. Ще се дадатъ срѣдни стойности поне за 5-годишенъ периодъ врѣме).

6. *Какви сортове амер. лози майки се отглеждатъ въ общината Ви и по какви единични цѣни се продаватъ рѣзниците?* (За всѣки сортъ да се отбѣлѣжи срѣдната цѣна за 5—10 годишенъ периодъ, а така сжщо максималнитѣ и минимални цѣни прѣзъ разни години).

7. *Въ какво се състоятъ поврѣдитѣ на маточниците отъ градушка и прѣзъ кой периодъ на развитието си (кой м-ць) послѣднитѣ сж най-чувствителни по отношение на градушката?* (Размѣръ и характеристика на загубитѣ при ранни и късни градушки).

8. *Въ случай на градушка, до кога най-късно може да се разчита върху развитието на спящитѣ (резервни) пжки?*

9. *Може ли да се използва битъ отъ градушка материалъ?* (При каква максимална поврѣда материалътъ може още да се използва и по каквъ начинъ става използването му?).

10. *Каквъ е градобитниятъ рискъ на маточниците, въ сравнение съ тоя на лозята?* (Колко % трѣбва да бже по-висока застрахователната премия на маточниците отъ тая на американскитѣ лозя?).

11. *Какво количество маточници (въ декари) има засадени въ Вашата община?*

12. *Въ кои съседни общини маточниците се отглеждатъ приблизително по сжщия начинъ и иматъ горъ-долъ сжщитѣ доходни стойности?*

До Почитаемата Българска Централна Коопер. Банка
въ ст. София.

На № 2275.

Отговоръ на Въпросника по културата
на градобитния рискъ на маточниците
отъ Георги К. Червенковъ отъ гр. Плѣвень.

Въ отговоръ на почитаемото Ви писмо, подъ насрѣщния № отъ 26 януари т. г. и горния въпросникъ, честь ми е да ви испратя слѣдующитѣ отговори:

На въпр. № 1.

Разноскитъ за насажданието на 1 декарь сж:

стойността на 1 дек. земя е	100 лв.
за риголване на 60 см.	60 лв.
стойност на лозитѣ	50 лв.
засаждане и обработване I та год.	40 лв.
II год. 450 дървени подпори или тел. конст.	225 лв.
копане, филизене, връзване и др.	50 лв.
III год. копане, филиз., връзване и др.	75 лв.

Всичко 600 лв.

На въпр. № 2.

Отглеждането на маточниците става безъ подпори — на земята (оставатъ се свободно да си растятъ безъ да се филизатъ или се филизатъ 1 до 2 пжти въ началото); на дървени подпори колове дълги 3-5 м. и на низки и високи телени конструкции. Обработването имъ се състои въ копание отъ 3 до 5 пжти съ мотики или оране съ малки плугчета или рала теглени отъ коне; филизене (пензиране) и връзване съ лико или рафия отъ 5 до 8 пжти; рѣзване и почистване на кютуцитѣ; при влажни години прѣскане съ бордолезовъ разтворъ Шасела-Берландиери № 41⁶ и Мурведеръ Рупестрисъ № 1202 противъ пероноспората и пр.

Разноскитъ за обработката на 1 декарь сж отъ 50 до 100 лв. прѣзъ течение на годината.

На въпр. № 3.

Редовната експлоатация почва отъ 3-та год. Рѣзниците се изрѣзватъ отъ главинитѣ есенно и пролѣтно врѣме. Прѣдпочита се пролѣтното, защото се спестява съхранението имъ прѣзъ зимата (добрѣ узрѣли рѣзници и при студъ 18 подъ нулата не измръзватъ) и работниците сж по евтини (момичета и жени). Продаватъ се нарѣзани по на 35-40 см. и по на 1-10 м. и вързани на снопове отъ по 100 или 200 пръчки. Ако се изпращатъ на далечно разстояние, опаковатъ се на бали съ слама или трѣва и въ сандъци съ слама, дървени стърготини, мѣхъ и пр.

На въпр. № 4.

Единъ декарь маточникъ въ експлоатация, както отговарямъ на въпр. № 1 струва включая и третата год. 600 лв. Маточникъ на богата, и съ южно изложение, почва струва повече, защото дава повече и по-узрѣлъ материалъ, а на суха и особено съ сѣверно изложение — струва 20-30% по малко, защото дава по-малко и по-неузрѣлъ материалъ. Сорта Рипариа Порталисъ струва по-малко, защото не се търси и засажда. Монтикола, Рип. Рупестрисъ № 101¹⁴ и др. се търсятъ сръдно и иматъ нормални цѣни. Мурведеръ Рупестрисъ № 1202, Кордифолия № 106⁸, Рипариа Берландиери № 420²

и др. се търсятъ много и се цѣнятъ отъ 30 до 40% повече отъ първитъ. А Шасла Берландиери № 41⁶ се търси най-много. Засадена е у насъ малко и се цѣни отъ 50 до 100% повече отъ всички други сортове.

На въпр. № 5.

Стойността на производството на 1 декаръ срѣдно за година е: за Монтикола, Рип. Руп. № 101¹⁴, Порталисъ, Мурведеръ Руп. № 1202, Кордифолия № 106⁸ и др.:

1 кл.		300 лв.
2 "		250 "
3 "		200 "
4 "		180 "
5 "		150 "

За Шасла Берландиери № 41⁶ и Рип. Берландиери № 420^a сж: 1 кл. 400 лв., 2 кл. 350 лв.
3 кл. 300 л. 4 кл. 250 лв., и 5 кл. 200 лв.

На въпр. 6.

Въ Плѣвенъ и околността се отглеждатъ слѣднитъ сортове и се продаватъ по слѣднитъ цѣни:

а) Монтикола 1000 прѣчки дълги 1 м. и 10 см.	40 — 80 лв
б) Рип. Рюпестр. № 101-14	35 — 75 лв.
в) Порталисъ	25 — 50 лв.
г) Кордифолия № 106-8	60 — 90 лв.
д) Мурвед. Руп. № 1202	70 — 90 лв.
е) Ганзенъ № 1	50 — 70 лв.
ж) Рип. Берл. № 420-а	70 — 100 лв.
з) Шасела Берланд. № 41-6	90 — 150 лв.

На въпр. 7.

Поврѣдата на маточницитъ отъ градушката се състои въ това, че градушката като наранява рѣзницитъ — прѣчкитъ за които се отгледватъ маточницитъ — прави ги негодни за употрѣбление и като прѣкръшва върховетъ на ластаритъ, забавя растежа и узрѣванието имъ, а засилватъ се страничнитъ филизи, които даватъ второ-качественъ материалъ.

Най-чувствителни сж отъ покарването (1—15 априль до 15 юлий) отъ когато почватъ да зрѣятъ рѣзницитъ и се втвърдяватъ. При ранна градушка — до 15 май, понеже нараненитъ ластари ще се изрѣжатъ до основата и нови ще изкаратъ отъ спящитъ пѣпки, които при топло и сухо лѣто могатъ напълно да узрѣятъ, макаръ и да останатъ по слаби, то поврѣдата ще е максимумъ 50%. Отъ 15 май до 1 Августъ поврѣдата може да стигне до 100%. Отъ 15 августъ, отъ когато почватъ да узрѣватъ и се втвърдяватъ рѣзницитъ при слабъ и не придруженъ съ вѣтръ градъ, поврѣдата може да стигне до 60%, а при силенъ градъ би могла да стигне пакъ до 100%. Колкото узрѣва материала, толкозъ се нама-

лява %, на поврѣдата и отъ 15 септември нататѣкъ поврѣдата стига максимално до 50%. Маточникъ безъ подпори — на земята страда повече отъ градушката, а на подпоритѣ и теленитѣ конструкции по малко. На нискитѣ мѣста, поврѣдитѣ сж по голѣми и за по-дълъгъ срокъ, отколкото на сухитѣ и съ южно изложение, защото при раната градушка слѣдъ изрѣзванието на нараненитѣ ластари изкарватъ нови много-скоро и узрѣватъ до есеньта, а при късна — ластаритѣ сж много по втвърдени и не сж толкозъ чувствителни. Рано-зрѣющитѣ сортове особено Шасла Берландиери № 41⁶ узрѣватъ рано и страдатъ малко отъ къснитѣ градушки, а и при ранна градушка новопокаралитѣ ластари по добрѣ отъ при другитѣ сортове узрѣватъ.

На въпр. № 8.

На спящитѣ пжпки може да се разчита най-късно до 15 май, защото и по късно ще изкаратъ, но неще узрѣятъ.

На въпр. № 9.

Бития отъ градушка материалъ, може да се използва само ако поврѣдата е била до 40% и то ако е падналъ по-късно отъ 10 августъ, като се изрѣзватъ само ненараненитѣ части.

На въпр. № 10.

Възприеманието осигуровката на маточницитѣ е повече въпросъ на лозарска политика, съ която ще се цѣли да се осигури доходността имъ, което ще поощри засажданието на много такива, вслѣдствие на което лозовия материалъ ще поефтинѣе и ще се почне масово да се засаждатъ лозя. Отъ това ще спечели Кооперативната Банка, защото ще има да осигурява въ послѣдствие извънредно много лозя; ще спечели Държавата, защото ще има голѣми приходи отъ акциза върху прашинитѣ и данѣкъ на лозята и най-много общо български гражданинъ и селянинъ, защото ще се създаде поминѣкъ за маса дребни собственици и работници. Ето защо моето мнѣние е прѣмнитѣ да сж като на лозята или, ако не е това възможно, да бждатъ най-много съ 20% повече.

На въпр. № 11. Около 250 декари.

На въпр. № 12.

Въ Плѣвенско. Ловчанско, Свищовско, Никополско и селата имъ.

гр Плѣвенъ, 6.II 1915 год.

Съ почитание:

Г. К. Червенковъ.

Бѣло Ив. Бѣлчевъ.

Зрѣлостъта на лозовитѣ прѣчки и събирането на калеми.

Постепенно, съ узрѣването на гроздето, прѣчките на лозата губятъ ясно зеления си цвѣтъ; сокътъ на лозата остава все по-вече и по-вече минерални вѣщества въ тѣхъ и твърдостъта на прѣчките расте прогресивно. Това равномѣрно видоизмѣнение, — което, започвайки отъ основата на прѣчката, върви постепенно на горѣ и, като дойде до извѣстна точка къмъ върха, спира, — съотвѣтствува на узрѣването на лозовитѣ прѣчки. Слѣдъ като хранятъ гроздето, листата на лозата продължаватъ да прѣработватъ идящия отъ коренитѣ грубъ сокъ и складираатъ отъ него въ прѣчките достатъчно запаси, които въ началото на растежния периодъ, ще турятъ на разположение на пѣпките (очитѣ). И дѣйствително, въ началото на вегетационния периодъ, лозата не може да фабрикува хранителни материи, понеже нѣма листа. Първоначалнитѣ листа, които ѝ сж тѣй необходими, могатъ да се развиятъ само благодарение на запаснитѣ храни, които лозата е натрупала въ края на прѣдшествуващата година. Постепенно, съ узрѣването на прѣчките, цвѣтътъ на листата се измѣня; у бѣлитѣ грозда, листата ставатъ жълти; у червенитѣ — сжщо пожълтяватъ, но носятъ често пжти червени петна; у боялиитѣ грозда цѣлитѣ листа почервяватъ. Въ този именно периодъ, листата изпразватъ въ прѣчките всичкия прѣработенъ сокъ, който съдържатъ; въ дъното на листната дръжка се образува една топчица отъ лико и изолирания мъртавъ листъ пада.

Слѣдователно, първото важно условие за доброкачественостъта на калемитѣ е, послѣднитѣ да се избиратъ отъ лози, листата на които не сж пострадали отъ криптогамически болести (пероноспора, антракноза и пр) или отъ каквито и да било поврѣди.

Вънъ отъ зрѣлостъта на калема, има и други условия, които трѣбва да бждатъ спазени, за да бжде той доброкачественъ — чрѣзъ калема ще се възпроизведе сжщия типъ лоза, отъ която е взетъ. Ако калема произлиза отъ бесплодна лоза или рѣсачка, то той ще създаде индивидъ, който ще въплотява въ себе си идентични недостатъци. Сжщо и за обратния случай — калеми отъ прѣтоварени лози, възпроизвеждатъ индивиди, които вслѣдствие прѣсилената рожба даватъ долнокачествено грозде, а менормалния растежъ излага лозата на прѣждеврѣменно остаряване.

Ясно е прочие, че вънъ отъ зрѣлостта на калема отъ грамадно значение е да се направи най-внимателенъ подборъ или селекция на самитѣ лози, отъ които ще се събиратъ калеми.

Въ началото на възобновяването, пъкъ и днесъ доръ — въ голѣмото си болшинство пепиниериститѣ отдаватъ много малко значение на подбора на калемитѣ. Повечето отъ калемитѣ се събиратъ прѣзъ врѣме на рѣзѣбата или пъкъ се купуватъ на брой и резултатитѣ безспорно, на много мѣста не сж отъ розовитѣ.

Калемитѣ трѣбва да се подбератъ отъ лози:

1) Здрави 2) съ равномѣрно и правилно плодоношение и 3) съ нормални гроздове и които да узрѣватъ правилно и на врѣме.

Правилния подборъ на калеми, става слѣдъ като въ продължение на 2 и 3 години се провѣри, че установенитѣ качества на маркиранитѣ лози сж постоянни, а не случайни или прѣходни вслѣдствие изключителни нѣкакви културни или климатически условия.

Р. Райчиновъ.

Ниагара — Електрикъ.

Много врѣме и срѣдства сж прахосани за борба съ градушката, този стихиенъ неприятель на стопанитѣ земледѣлци и лозари, безъ да сж постигнати особенни задоволителни резултати. Тукъ искаме да запознаемъ заинтересованитѣ стопани съ едно ново срѣдство, което струва по малко пари, и което до сега е принесло дѣйствителна полза. Макаръ и да наричаме това срѣдство ново, то съ това не искаме да кажемъ, че то е нѣщо новоизнамѣрено, а само че то слѣдъ едно 12—13 годишно изпитване, намира напоследъкъ по-голѣмо разпространение и популяризиране.

Както е извѣстно, градушката настѣпва или като послѣдствие на бурята или заедно съ нея. Бурята пъкъ произлиза отъ грамадното неравно отношение между електричеството на въздуха, или това на облацитѣ, отъ една страна и това на почвата — земното електричество отъ друга. Сполучимъ ли по изкуственъ начинъ да урегулируме напругието между атмосферното и почвеното електричество, то съ това отстраняваме и появяването на бурята, която настѣпва при природното изравняване между двѣтъ електричества а заедно съ нея отстраняваме и падането на градушката съ всичката ѣ опустошителна стихийность.

Теоритическото разрѣшение на въпроса за отстранение образуването на градоносния облакъ се състои въ тоза, щото

да се нарѣди едно автоматически дѣйствуваще приспособление за постоянно посрѣдничество и уравниване напругието между атмосферното и земното електричество.

Въ Франция за първи път сж започнати прѣзъ 1900 г. опити за прѣнасянето на тази теория въ практиката и прилагането ѝ въ широки размѣри. За тѣзи цѣль сж поставени върху високо лежащи точки, баири, черковни кули и пр., така нарѣченитѣ прѣдпазители отъ градъ, които се състоятъ отъ една групировка на мѣдни подпори въ обратна У форма (форма на буквата У), съединени съ земята посрѣдствомъ дебели и широки мѣдни жици, чийто краища сж поставени въ вода, кладенци, влажна прѣстъ или тиня, споредъ владѣющитѣ условия. Така приготвения прѣдпазитель нарѣченъ Ниагара-Електрикъ (или електрическа ниагара), ще прѣдставлява единъ грамаденъ грѣмоотводъ, което той и въ сжщностъ е, и който грѣмоотводъ ще е винаги въ състояние да посрѣдничи и уравнивъси силнитѣ електрически напругения на земята и атмосферата.

Въ практиката е далъ този Ниагара-Електрикъ блѣстящи резултати. Още прѣзъ 1900 г. сж били поставени едно голѣмо число отъ тѣзи прѣдпазители по високитѣ точки въ Saint Julien d'Art, въ Chauvigny, въ долината на Vienne и въ Pazaу-le-sei, и така е било възможно изпитването на Ниагара-Електрикъ върху едно огромно поле. Като резултатъ е полученъ фактътъ, че въ всички поменати мѣстности не е падалъ никакъвъ градъ, или въ случай че е нагѣствало до тѣзи степенъ, то градътъ е падалъ на земята мекъ, или съвършено разкиснатъ, така че не е могаль да нанесе ни най-малката врѣда. Значението и цѣнността на тѣзи опити се повишаватъ и съ обстоятелството, че въ съседнитѣ околности, не снабдени съ Ниагара-Електрикъ градушката е падала съ всичката си стихийностъ, както и по рано, така че почти е изключена всѣка възможностъ на случайността.

На край ще добавимъ, че за да могатъ да се постигнатъ желанитѣ резултати отъ дѣйствието на Ниагара-Електрикъ, необходимо е, щото той да е поставенъ по начесто на високитѣ точки върху, по възможностъ, по обширни плоскости.

За лозаритѣ и винаритѣ.

Лозата е едно отъ най-приходоноснитѣ и красивитѣ културни растения. Садѣте лозя, но садѣте ги само на подходящитѣ имъ почви и мѣстоположения.

Въ нискитѣ и много плодородни земи не садѣте лозя и особено се пазете да садите въ такива земи и мѣста силно

растящитѣ американски подложки, като: Монтикола и Мурведеръ 1202 и сортоветѣ на които гроздето силно се напада отъ разнитѣ гѣбни болести, като: Гѣмза, Прослава, Червенъ Мискетъ, Бѣлъ Марашъ, дребенъ Кокорко (птичешко) и др. Отъ такива мѣста никога не можете да получите доброкачественно грозде.

Послѣднитѣ четири години бѣха много неблагоприятни — поне за Варненско, поради многото дѣждове, които причиниха пряма врѣда съ изрѣсяване на гроздето и косвенна съ благоприятното си влияние за развитието и размножаванieto на разнитѣ болести. И много лозари не взеха нищо или почти нищо отъ лозята си. Въ такива години, за да вземете грозде, не чакайте Петровъ-денъ за да прѣскате — тогава е много късно и безполезно, а почвайте рано, — щомъ има филизчета дълги 8—10 см. Прѣскайте не веднажъ, а, ако е нужно, 3 4, 5-6, а и повече пѣти. Прѣскайте *добръ* съ *прѣсенъ* и *теченъ* разтворъ и съ сѣро-медни прахове; защото прѣскането противъ *оидиума*, който въ послѣднитѣ 3-4 години взе крайно застрашителни и опустошителни размѣри, само съ обикновенната жѣлта сѣра на прахъ, не дава задоволителни резултати.

Пийте само вино и то само натурално и проповѣдвайте всѣкому и всѣкъждѣ употребяването му за да бждите здрави, весели и да се развива лозарството Ви.

Не пийте бира, защото тя не е здравословно питие, а е и врагъ на винарството ви.

Не правете петио и взаимно се прѣслѣдвайте — който прави отъ него посочвайте го и искайте най-строгото му наказание. Съ петиото се върши грозна фалшификация и страшно се дискредитира истинското вино. Ако продължите да правите петио, *бждете увѣрени че лозарство-винарството ни ще загине.*

Правете само натурални вина и правете ги *разумно* за да бждатъ доброкачественни, слѣдователно трайни.

Здружете се въ кооперативни винарски изби, защото *съ тѣхъ и въ тѣхъ е бждащия ви и сигуренъ успѣхъ и полза — спасението ви.*

Искайте за устно употребяване да не се допускатъ фабричнитѣ спиртове, а само ракиитѣ добивани отъ гроздовитѣ джибри, винената калъ и виното.

Искайте вмѣсто конякъ да се казва *винена* ракия, която се добива отъ дестилирането на виното, а разнитѣ фабрични препарати да носятъ името фабрични спиртове.

Искайте оцетъ да се казва *само на винения*, а на другия — фабрична киселина. Всичко туй искайте да се нареди съ законъ, съ когото вие сами си служете и го прилагайте.

Прѣточете си *непрѣменно* новитѣ вина, ако още не сте сторили това и не забравяйте че до идущия гроздоберъ трѣбва да ги прѣточите още 2-3 пжти.

Евксиноградъ.

И. И. Хранковъ.

Овощарство.

В. Стрибърни.

Посаждане на овощнитѣ дървета и тѣхната първоначална рѣзидба.

Доставянето на овощни дървета трѣбва да става още на есенъ, защото тогава избора въ овощнитѣ разсадници е по-голѣмъ и можемъ да намѣримъ много по-доброкачественъ материалъ. Високостебленнитѣ и срѣдностебленнитѣ дървета не трѣбва да сж по-стари отъ 5—6 години, а низкостебленнитѣ — 3—4 години. И въ единия и другия случай, дърветата трѣбва да иматъ добръ развита коренна система, право и гладко стебло и добра основа на бждащата корона, която трѣбва да се състои отъ една продължаваща вѣйка и 4—5 добръ разпрѣдѣлени и развити странични лѣторасты.

Овощнитѣ дървета се посаждатъ есенъ или пролѣтъ. Есенното посаждане почва веднага щомъ окапятъ листата, въ края на октомври или началото на ноември. Ако зимата е топла, можемъ съ успѣхъ да садимъ и прѣзъ декември и януари. На пролѣтъ посаждането се почва веднага щомъ врѣмето позволи, земята се стопли и поизсъхне. Това може да бжде още отъ началото на февруари, да продължи прѣзъ мартъ и началото на априлъ. Колкото по-рано посадимъ овощнитѣ дървета, толкова по-добрѣ. У насъ есенното посаждане дава по-добри резултаты. Пролѣтното посаждане е за прѣпорѣчване тамъ, кждѣто почвата е мокра, тежка, студена и кждѣто климатътъ е въобще по-остъръ.

Работитѣ при посаждането се извършватъ по-слѣдния редъ: 1) опрѣдѣляме разстоянието на дръвчетата едно отъ друго. Въ овощнитѣ градини високостебленнитѣ и срѣдностебленнитѣ ябълки и круши се посаждатъ въ по-слаби почви на 8 м., въ силни почви 12 м.; черѣшитѣ на 8—10 м., вишнитѣ, кайсиитѣ на 6—8 м., сливитѣ на 5—6 м., прасковитѣ, дюлитѣ, лѣскитѣ мушмулитѣ на 4—5 м.

Разстоянието мѣжду сжитѣ овощни видове насадени изъ лозята трѣбва да бжде много по-голѣмо. Низкостебленнитѣ овощни дървета на слабораствящи подложки се садятъ по на 4—5 м.

2. Изкопаване на дупки. На реголвано мѣсто копането на дупкитѣ може да върви едновременно съ посаждането и се правятъ 40—50 см. дълбоки и широки. На не реголвано мѣсто дупкитѣ трѣбва да бждатъ изкопани поне 3—4 седмици прѣди посаждането и размѣритѣ имъ трѣбва да бждатъ по-голѣми — дълбоки 60—80 см. и въ диаметръ 80—100 см. При копането гледаме, щото горната прѣстъ да доде на една страна, а долната на друга.

3. Два-три дена прѣди саденето $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ отъ дупката се запълня съ горната прѣстъ и заедно съ това се поставятъ колове, които слѣдъ като се забиятъ здраво, трѣбва да иматъ една височина, която да стига 2—3 см. подъ първитѣ разклонения на короната.

4. При самото посаждане всички повредени корени трѣбва да се отстранятъ, а останалитѣ да се посъкратятъ като гледаме щото ранитѣ да бждатъ гладки и да сочатъ къмъ земята на долъ. Така приготвеното дърво се посажда най-добрѣ, когато работятъ двама души. При заравянето внимаваме коренитѣ да се разположатъ добрѣ и отъ врѣме на врѣме притжпкваме. Посаденото овощно дърво трѣбва да бжде толкова дълбоко, колкото е стояло по-рано.

5. Слѣдъ посаждането около дървото се направя вѣнецъ, полива се съ 1—2 тенекии вода и вѣнеца се изпълва съ сламестъ торъ.

Една отъ най-важнитѣ работи при по нататъшното гледане на младитѣ ново-посадени дървета се състои въ тѣхната *рѣзитба*.

Цѣльта на рѣзитбата е слѣдната: 1. да се получи една добра корона съ здрави и добрѣ разпрѣдѣлени основни клони; 2. да се постигне едно равномѣрно развитие въ отдѣлнитѣ коронни клонки; 3. чрѣзъ съкратяване на лѣтораститѣ да се прѣдизвика развитието на по-долнитѣ пжпки, които инакъ би останали спящи. Най добрата форма за овощнитѣ дървета е *пирамидалната*, за чийто образуване трѣбва да имаме прѣдвидъ слѣднитѣ нѣща:

1. За образуването на корона сж нужни 4—5 клонки, освѣнъ срѣдната. Ако клонкитѣ сж повече, излишнитѣ се отстраняватъ.

2. Слабитѣ клонки се рѣжатъ малко или никакъ, а силнитѣ по кжсо. Чрѣзъ това се постига едно изравняване на клонкитѣ. Слабата клонка се усилва, а силната отслабва.

3. При нормално развити корони, срѣдната вѣйка се рѣже нѣщо на $\frac{1}{3}$ отъ основата, а останалитѣ оставатъ малко по-долъ като се гледа да образуватъ една хоризонтална площъ. По този начинъ, по-горнитѣ клонки, които винаги сж по-силни оставатъ по кжси и съ това се спазва основното правило при рѣзитбата.

4. Срѣдната клонка се рѣже на пжпка, която стои отвѣсно надъ стеблото. Останалитѣ главни клонки се рѣжатъ на вѣншни пжпки.

5. Образуването на второ разклонение (втори етажъ корона) започва, когато първия етажъ добръ се усили.

6. Всички странични клонки, които се образуватъ по главнитѣ клони на короната се съкратяватъ по на 4—5 пжпки.

7. Клонкитѣ, които стоятъ много отвѣсно съ помощта на четалчета или дъсчици се разтварятъ подъ 45°. Тѣзи пжкъ клонки, които сж много увиснали можемъ да ги поизправимъ чрѣзъ привръзка къмъ другитѣ.

8. Слѣдъ 3—5 години основитѣ за една корона сж вече дадени и продължението на сжщата работа остава необходимо само при низкостебленнитѣ овощни дървета. Най-добро врѣме за извършената рѣзитбата е есенята и зимата.

9. Първата година трѣбва да рѣжимъ въобще по дълго и слѣдъ това вече трѣбва да се рѣже по кжсо.

Практически съвѣти.

Н. Недѣлчевъ.

Практическа анализа на мѣстѣта и виното.

Всѣки производителъ и търговецъ на вина съзнава че отъ голѣмо значение за получаването и обработването на виното е познаване съставѣтъ на мѣстѣта, отъ която ще се получи виното и познаване състава на добитото вино. Не е мислимо да се подобри мѣстѣта или виното, ако количествата на тѣхнитѣ по главни съставни части сж непознати. Ето първото нѣщо на което се натѣква винаря, когато поиска да пристѣпи къмъ подобрене виното си или мѣстѣта. У мнозина по-едри винари и търговци на вина има желание да си уредятъ една малка лабораторийка, която да може да задоволява поне най-насжщнитѣ имъ нужди, като опрѣдѣляне киселината въ виното, спирта и пр.

Главната причина, която ги възпира да не направятъ това е тѣхното убѣждение, че анализата на виното е деликатна работа и не всѣки може да я извършва.

Ако се касаѣше да се направи пълна анализа на виното, дѣйствително работата щѣше да бжде непосилна за единъ практикъ-винарь. Обаче достатъчно е винарьтъ да знае да опрѣдѣли въ мѣстѣта захарѣта и киселината, а въ виното — спирта, общитѣ киселини и екстракта за да има всички данни,

които могат да го интересуватъ въ практиката и което нѣщо не прѣдставлява голѣми трудности.

Друго едно обстоятелство, което винаря взема подъ съображение, е че уреждането на една макаръ малка лаборатория ще му коства много скъпо, поне той така си мисли. И тука прѣдположението му не е основателно, тъй като необходимитѣ за лабораторията му нѣколко апарата нѣма да му костватъ кой знае колко пари, както ще видимъ по-нататкъ като дадемъ скица на лабораторията.

Желателно е така също при всичкитѣ земледѣлски катедри въ страната ни, да се набавятъ нѣкои отъ най-необходимитѣ уреди и апарати за кратката анализа на мъстѣта и виното. Съ помощта на една такава лабораторийка ще може да се прѣнесатъ голѣми услуги на лозаритѣ и винаритѣ, които нѣматъ възможностъ да правятъ сами анализата на мъстѣта или виното си. Анализата на мъстѣта е отъ особено голѣмо значение за да може да се подобри съставътъ ѝ; при това тя се извършва бърже — търси се процента съ нѣкой мъстомѣръ, а киселината — съ обикновениятъ калциметръ, който се намира почти при всѣка земледѣлска катедра*). Въ това отношение катедритѣ могатъ да бждатъ много полезни за винаритѣ, а отъ друга страна ще се събератъ свѣдѣния за качеството на реколтираната мъстъ въ разнитѣ мѣстности, които свѣдѣния ще ни дадатъ една прѣдстава за положението на реколтата въ качествено отношение въ страната и качеството на реколтата въ разнитѣ лозарски мѣстности.

(Слѣдва).

Каучуковитѣ трѣби въ избитѣ.

Въ по-голѣмитѣ изби и складове за вина си служатъ обикновено при прѣтакането и при други манипулации съ каучукови трѣби, които, ако не се почистватъ често се развалятъ, затвърдяватъ и ставатъ негодни за работа.

Ето по какъвъ начинъ трѣбва да става тѣхното почистване: Маркучитѣ и металическитѣ прѣстени, които се намиратъ по тѣхъ, се поставятъ въ вода, която да съдържа 7% сода за пране (натриевъ карбонатъ). Загрѣва се водата до 90°, като се поддържа тази температура 20—25 минути. Слѣдъ това маркучитѣ се изваждатъ отъ водата, изчеткватъ се и се изплакватъ съ горѣща вода. Не трѣбва каучука да се загрѣва повече отъ 100°.

Когато каучуковитѣ трѣби затвърдятъ за да имъ се възвърне еластичността, втапятъ се въ слабъ воденъ амониаценъ разтворъ.

Н. Н.

*) Ние ще покажемъ въ слѣдната книжка какъ става извършването на анализитѣ.

**По стратифицирането въ дървени стърготини
и изкустенно отопление и въ пѣськъ — при
естественна топлина.**

Прѣзъ миналата пролѣтъ, въ Евксиноградъ, бидоха облагородени около 26000 американски лозови рѣзници, отъ които около 20000 бидоха стратифицирани въ дървени стърготини при изкустенно отопление, а около 6000 въ пѣськъ и на открито — при естественна топлина. Понеже въпроса и добититѣ резултати сж отъ голѣмо значение за нашитѣ лозари, намѣрихъ, по разни причини и съображения, за добръ да ги съобща, на заинтересованитѣ. Прѣди всичко ще отбѣлжа че сега нѣмамъ за цѣль да описвамъ и разглеждамъ, въ подробности, извършеното, а ще хроникирамъ, въ кратецъ, добититѣ резултати.

Прѣдъ видъ на климатическитѣ условия въ тукашния край и прѣдъ видъ, изобщо, на лошата и неблагоприятна тукашна пролѣтъ, облагородяването извършваме и извършихме късно — почнахме на 27/III и продължихме до 5/V още повече че нѣмахме достатъченъ персоналъ за цѣльта. Стратифицирането за изкустенното отопляване извършихме само съ дървени стърготини (отъ иглолистни дървета), прахъ отъ дървени вжглища и малко пѣськъ. Отопляването продължавъ, при температура 20—25°—С, 17—21 дни. Прѣзъ врѣме на отопляването само единъ пжтъ се правѣше потопване — баня. Прѣходния периодъ — отъ отоплителната стая до вкореняването, бѣ 1—3 дни въ зависимостъ на външното врѣме; при благоприятно за вкореняване врѣме, къмъ края на априлъ и началото на май, веднага отъ отоплителната поставихме, извѣстна частъ, направо въ вкоренилището. Калузирането за горѣпоменатия периодъ бѣ много добро.

Понеже не съмъ голѣмъ привърженикъ на калузирането чрѣзъ изкустенно затопляне, около 6000 облагородени рѣзници, както е казано по-горѣ, стратифицирахме само въ пѣськъ и оставихме на открито — при естественна топлина; стратифицирането се извърши въ сандѣци, при южно изложение, до една стѣна. Тукъ калузирането трая, сравнително, повечко — 25—28 дни, понеже често валѣше дъждъ, слѣдователно температурата бѣ ниска и много промѣнлива — нощемъ спадаше и до +3—5° С., а въ повечето нощи варираше между +7 и 12°, а денемъ се движеше между 15 и 25° С. Въпрѣки всичко това, резултата бѣ не само не по-долень отъ калузирането при изкустенно отопление, но и по-добъръ. И азъ съмъ увѣренъ че, ако температурата не бѣ толкова ниска и промѣнлива, калузирането щѣше да е готово за сжщия периодъ — 17—20 дни. Тѣй или инакъ азъ смѣло прѣпоръчамъ послѣдния способъ на нашитѣ лозари, понеже

е лесенъ, крайно икономиченъ и най-важното даващъ прѣвсходни резултати. Вънъ отъ туй, тукъ ще изтъкна по-голямата полза отъ връзването на облагороденитѣ рѣзници и то при двата способа.

Евксиноградъ.

И. И. Хранковъ.

Хроника.

Къмъ г. г. абонатитѣ.

Тия дни ще изпратимъ чръзъ пощата квитанции за събиране на абонамента за 1915 год. — 4 лева. За своята издръжка списанието разчита изключително на абонамента си и редакцията прави всички възможни жертви за подобряването му, но при днешнитѣ изключителни врѣмена необходими ѝ сж срѣдства за да купи книга за цѣла година.

Затова молимъ да изплатятъ веднага поднесенитѣ имъ квитанции, безъ да отлагатъ, защото се плаща на пощата и за неизплатенитѣ и не ни е възможно да събираме абонамента по сътне и по другъ начинъ.

Тоя, който мисли да плаща въ края на годината, нѣма защо да се страхува и да не плати сега, защото издаването на списанието е осигурено и съ плащането сега ще улѣкнятъ насъ и ще спестятъ разносикитѣ по изпращането по сътне на абонамента.

Сжщо изпращаме квитанции и за миналогодишния абонаментъ, неизплатенъ отъ нѣкои и до сега, като настоятелно ги молимъ да изплатятъ прѣдставенитѣ имъ квитанции отъ

пощата, защото сж получавали списанието, ползвали сж се отъ него и несвѣстно е да бавятъ повече и прѣдупрѣждаваме ги за послѣденъ пѣтъ, че ако и сега не платятъ ще имъ съобщимъ имената въ сл. кн., за да ги знаятъ всички.

Понеже често пѣти раздвачитѣ сж нередовни, молимъ потърсете ги сами и платете си.

Тия, които сж пратили абонамента прѣди да имъ се поднесатъ квитанциитѣ отъ пощата, нека напишатъ на гърба ѝ „платилъ“ и я повърне.

На всички платили абонамента си до 1 мартъ ще имъ се даде прѣмия.

Отъ редакцията.

Откриванито на Лозарския съборъ. На 6 януари въ 9 ч. прѣдъ обѣдъ въ салона на „Безплатнитѣ трапезарий“ въ София стана откриването на III Лозарски съборъ отъ прѣдставителя на Господина Министра на Земледѣлието и Държ. имоти, г-нъ Ст. Ивановъ, началникъ на земледѣлското отдѣление, при стечение на много лозари отъ цѣла България. Г-нъ Ивановъ слѣдъ като заяви, че е натоваренъ отъ г-на Министра да

открие събора и благодари отъ негово име за поканата, направи прѣгледъ на старото лозарство и описа икономическото и културното му значение тогава за страната. Мина на новото лозарство и съ пълна вѣщина описа жертвитѣ, трудноститѣ и усилията които прави държавата за създаването и закрѣпването на тоя народенъ поминѣкъ и помена, че има доста грѣшки и неуспѣхи въ тая областъ, но при по-голѣма заинтересованостъ, отъ страна на частнитѣ ступани, ще могатъ да се избѣгватъ за въ бѣдаше. Подчерта, че държавата е дала много и дава за проучвания, разсадници, поощрения и пр. цѣлящи да подтикнатъ частната инициатива къмъ ползотворна работа, но обръща вниманието на лозаритѣ да не чакатъ всичко на готово отъ нея, а сами да се организиратъ и съ общи усилия да проучватъ и познаятъ грѣшкитѣ въ това ново, за всички ни, лозарство и нека бждатъ увѣрени, че ще дойдатъ дни въ които пакъ ще видимъ нашитѣ баири украсени съ лозата, избитѣ пълни съ натурално вино и лозаря и въобще българския работникъ задоволени отъ богатата на това божествено растение. Като иотъкна важно значение и роля на такива събори, исказва много похвали за икономическата и културната роля на Др-вото на българскитѣ пепин.-лозари и сп. „Лозарски Прѣгледъ“ въ тая областъ и каза, че министерството въ лицето имъ виждало единъ искренъ дѣецъ за успѣха за лозарството и винарството у насъ. Накрай като

пожела ползотворна работа на събора и заяви, че министерството както винаги ще удовлетвори правдивитѣ искания на българския лозаръ, обяви събора за откритъ. Рѣчътъ на г. Иванова бѣ изслушана съ голѣмо внимание и изпратена съ бурни ржкоплѣскания.

Отговориха му редактора Червенковъ и прѣдседателя на събора Д. Матѣевъ, които го замолиха да прѣдаде благодарността за честта, похвалитѣ и пожеланията на г. министра и му обясниха, че тукъ събранитѣ сж дошли да защитятъ интереситѣ на всички лозари въ страната и пр.

Министерството на Земле-дѣлието е дало тая година помощъ 400 лв. на списанието и 500 лв. на Д-то на Бѣлг. Пеп. Лозари. Ний сърдечно благодаримъ на почитаемото министерство за помощта и съдѣйствието, което ни е давало до сега. Съ това то подпомага и съдѣйствува на една частна инициатива, поставила си за цѣль да работи за успѣха на лозарството и винарството у насъ — главенъ поминѣкъ на маса народъ.

Ухитрили сж се нѣкои и отказватъ да получаватъ списанието, но повръщатъ само книжката или притурката, безъ календаря. Молимъ ги да не сж толкосъ тепегобъзъ, а да ни повърнатъ и календаря, защото ще имъ съобщимъ имената.

Прилагаме въ настоящата кн. квитанциитѣ на платилитѣ до сега.

Благодаримъ на всички приятели, които записаха нови абонати и ни изпратиха абонамента. Молимъ, тия които записватъ абонати непременно да изпращатъ и абонамента, иначе нѣма да имъ се прашатъ книжки.

Голяма прѣмия ще се даде на всички, които изплатятъ абонамента си до 15 мартъ, било направо или срѣщу поднесенитѣ имъ квитанции отъ пощата.

Редактора ни Г. К. Червенковъ сърдечно благодари на всички лозарски дружества, абонати и приятели, които сж го поздравили по случай женитбата му.

Дипломитѣ и отзивитѣ за награденитѣ лозари и овощари на Ст. Загорската изложба — 1912 год сж вече готови и пратени за подписване отъ членоветѣ на журито, слѣдъ което ще имъ бждатъ разпратени.

Ямболския лозарски синдикатъ е приетъ за членъ на Др-то на Българскитѣ пепиниеристи-лозари — Ловечъ.

Годишното събрание на Др-вото на Българскитѣ пепин.-лозари се е състояло на 6 Януари и сж избрани слѣднитѣ лица за управително тѣло: Прѣдседателъ А. Серафимовъ — Ловечъ, Подпрѣдседателъ: А. Бунарджиевъ — Ст. Загора, Касиерь-дѣловодителъ: М. Савовъ — Ловечъ, Членове: Г. Бунарджиевъ — Сливенъ, Ст. Христовъ — Ст. Загора и Т. Байчевъ — Лѣсковецъ; Контролна комисия: Т. Вълчевъ — Ловечъ, Н. Сукнаровъ и А. Костовъ — Ст. Загора.

За редакторъ на дружественото списание „Лозарски Прѣгледъ“ е избранъ пакъ Г. К. Червенковъ отъ г. Плѣвнѣ.

Плѣвнѣското лозарско др-во въ годишното си събрание на 21-и е избрало за прѣдседателъ: П. Моновъ, подпрѣдседателъ: Д. Г. Овчаровъ, секретаръ: Дачевъ, касиерь: Ат. П. Хинчевъ, членове: Асп. Цвѣтковъ и М. К. Бойчиновъ и за контролна комисия: Ил. Поповъ, Св. Изгоренковъ и Г. К. Червенковъ.

На зарѣзанъ отъ много лозарски центрове сж телеграфирани на г-на М-ра на Земледѣлието и г-на М-ра на Финанситѣ, че напълно подкрѣпватъ резолюцията на III-я лозарски съборъ станалъ на 6, 7 и 8 януари въ София.

Такива телеграми получихме и въ редакцията отъ които ще цитираме само нѣкои, а именно: „Подкрѣпваме резолюцията на III-я лозарски съборъ. Стига толкова експлоатация надъ лозаритѣ производители. За 300 Михалски (Търновско) лозари Юрданъ Юрдановъ — Станция Павликени 1-и т. г.

б) „Здравейте лозари, вчера всички тържествено отпразднувахме лозарския празникъ — Зарѣзанъ. Съгласни сме и я подкрѣпваме резолюцията на III-я лозарски съборъ. Стижеровскитѣ лозари (Свищовско).“

г) Отъ Перушенскитѣ, Ловченскитѣ и пр. и пр. лозари.

Зарѣзанъ въ Плѣвнѣ както всѣка година така и тая се отпразднува много тържествено. Вечерята Лозарското Д-во и Държ. Лозарско училище дадоха литературно-сѣмейна забавителна вечеринка съ лотария въ салона на др-во „Съгласие“, на която слѣдъ рѣчта на прѣдседателя П. Моновъ, който кратко но ясно очерта значението на праздника и ползата отъ лозарскитѣ сдружавания, апелира къмъ несдруженитѣ лозари да влѣзатъ въ редоветѣ имъ и съ общи усилия и жертви да поведатъ енергична борба противъ всичко, което спъва правилния развой на лозарството и винарството; говори учителя отъ Плѣв. Лоз. уч-ще Д. Г. Овчаровъ за виното въ историята. Слѣдъ неговата рѣчь, която слушателитѣ изпратиха съ бурни ржкоплѣскания, декламираха подобрани за случая стихотворения ученицитѣ отъ сѣщото училище и слѣдъ което засвири военната музика и лозаритѣ заиграха кръшни български хора. Така весели и съ надежда, че скоро ще настанатъ добри дни за лозаря продължиха до сутринята. Ний поздравяваме инициаторитѣ и въобще управата на лозар. др-во за добрия редъ и уредба въ вечеринката и като имъ пожелаваме успѣхъ въ борбата, апелираме къмъ нечленоветѣ Плѣвнѣнски лозари да станатъ такива и да бждатъ убѣдени, че само чрезъ сдружението ще си помогнатъ.

Откритъ лозовъ разсадникъ. Окржжания лозовъ разсадникъ въ с. Кара-Мусалъ, Татаръ Пазарджишко, е вече откритъ. За управител на разсадника е назначенъ г-нъ Диневъ, агрономъ специалистъ при Т. Пазард. земл. катедра.

Синъ камъкъ ще достави банката. Българ. Земледѣлческа Банка се вслуша въ правдивата молба на лозаритѣ и е поржчала вече 200,000 кгр. синъ камъкъ съ контрактъ да е чистъ английски — чистота 98 — 99% по 30 лири стерлинги тонътъ франко параходъ Деде-Агачъ и най-късно до 15 априлъ. Събрани сж поржкитѣ на лозаритѣ

чръзъ клоноветъ, Ласкаемъ се да върваме, че Банката ще вземе всички необходими мърки за избѣгване и на най малката възможна прѣчка за закъснѣнието на синия камъкъ, за да го иматъ лозаритѣ на рѣка не по-късно отъ 1 май. При все това, съвѣтваме лозаритѣ, ако намѣрятъ синъ камъкъ на по-ниска цѣна да си набавятъ поне за първото прѣскане, отъ което зависи понататъшното запазване на лозята отъ пероноспората.

Лозарска синия въ Ямболъ, Лозарската синия-зарѣзанъ се е състояла на 1 февруари въ църквата Св. „Никола“ и въ домътъ на лозаря х. Маринъ В. Рашевъ. Годишното сѣбрание на Лозарския синдикатъ въ града се е състояло на 8 февруари въ салона на театъръ „Едисонъ“.

Въ редакцията ни се получи слѣдната телеграма: Днесъ делегатитѣ на събора ладоха отчетъ и нар. прѣдст. Ангеловъ говори по фалшификацията на вината и пр. Ямболскитѣ лозари благодарятъ Ангелову за сторената честь. Напрѣдъ. Усилвайте организацията. Ямболъ 2-II прѣдсед. Пейчевъ, секретаръ Арнаудовъ.

Общинския съвѣтъ въ гр. Плѣвенъ е взелъ рѣшение лозята да се пазятъ отъ тѣхни пазачи, а нивитѣ отъ частни такива. Като се има прѣдъ видъ, че лозита и нивята сж размѣсени, ясно е че съ тоя начинъ на пазене ще се създаде една галиматия и отъ това ще се възползватъ само пакостниците и овчаритѣ, а ще пострадатъ лозаритѣ и ще бжде оштетена самата община, защото ще плати съгласно закона за лозарството и овоцарст. много поврѣди. Не върваме на мълвата, че съ това се цѣлило да се удовлетвори едно желание на овчаритѣ и др, които щели да се отплатятъ на изборитѣ, но какво е заставило общ. съвѣтъ вмѣсто да нареди най-добро и ефтино пазене полскитѣ имоти — да уреди пазенето отъ общински пазачи, както искаха не само лозаритѣ а и самитѣ земледѣлци въ редъ събрания — незнаемъ и се надѣваме да бжде поправена по-скоро тая грѣшка. Плѣвенското Лозарско Др-во е врѣчило изложение за случая на общ. съвѣтъ и окр. управителъ, като е истъкнало каква пакостъ ще се нанесе на лозаритѣ въ града, ако се не възприеме пазене на лозята и нивята отъ общински пазачи.

Купуватъ гладки лози. Българското Земледѣлско Дружество въ София съ окрѣжно № 80 отъ 12 м. м. е прѣдложило услугитѣ си на продавачитѣ на гладки прѣчки и на лозаритѣ нуждающи се за такива, съ което ще цѣли да създаде по-сигуренъ пазаръ на първитѣ и качествени и автентични лози за вторитѣ. Дружеството, като смѣта, че то ще бжде най-добрия посрѣдникъ между производителитѣ и купувачи лозари, прѣдлага услугитѣ си на еднитѣ и другитѣ и моли тия лозари, които иматъ доброкачествени лози да се обрнатъ къмъ др-то, като съобщатъ съ какви количества разполагатъ, какви сортове и каква цѣна прѣтендиратъ на хилядата метра. Лозитѣ трѣбва да сж дълги 1-10 м., а дебели въ горния край 5 1/2 до 10 м. м. въ долния и да не сж бити отъ градъ и да сж узрѣли. Сжщо моли тия лозари, които иматъ нужда отъ гладки лози, да се обрщатъ направо до дружеството и пр.

Измѣнение закона за бюджета. Внесенъ е въ Народното Събрание законопроектъ за отмѣнение чл. 7 отъ закона за бюджета на държавата за 1915 год., а именно чл. 7 отъ закона за бюджета на държавата за 1915 г. се отмѣнява и се възстановява буква з на пунктъ 3 отъ чл. 1 на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата, които гласи: инностраннытѣ вина въ бѣчви се облагатъ съ 5 лева на 100 литри.

Инностраннытѣ вина въ бѣчви внесени отъ 1 януарий 1915 год. до деня на влизане въ сила на настоящия законъ ще се облажатъ съ 5 лева.

Ломското окол. земл. лозарско кооперативно дружество е прѣдвидило въ бюджета си за тази година 100 лева за курсове по лозарството и земледѣлието и 3490 лева за изложба по лозарството и земледѣлието въ гр. Ломъ прѣзъ августъ или септември. Ние отъ своя страна му пожелаваме успѣхъ.

Почитаемото Министерство на земледѣлието и държавнитѣ имоти е взело грижата да разшири опитното лозе при Ломския държ. лозовъ разсадникъ до 200 декара и освѣнъ събранитѣ до сега 150 мѣстни сортове грозда да се сѣбератъ и останалитѣ сортове, а така сжщо и чуждитѣ сортове въведени въ насъ.

Устройството на лозето и ржководенето на работитѣ въ него е възло-

жено на управителя на държавния лозовъ разсадникъ въ Ломъ г. Цв. Пеневъ.

Како имаме прѣдъ видъ опитността на г. Пенева по опитното ни лозарско дѣло, познаването му на българската ампелография и биологията на лозата, напълно сме увѣрени, че дѣлото въ скоро врѣме ще се увѣчае съ успѣхъ, затова поздравяваме почитаемото м-во за инициативата му и за добрия изборъ на лицето за устройството на опитното лозе.

Молимъ всичкитѣ другари и лозари да даватъ пълно съдѣйствиe на г-на Пенева по устройството на толкова очаквано и необходимо лозе, което ще бжде основата на новото ни лозарство и дѣйствителната школа по него.

Въ Бѣлоградчикъ лозарско др-ство. На 7 януари по поканата на земледѣлския администраторъ се е състояло лозарско събрание. Слѣдъ вземането на рѣшение да се иска доставката на синъ камѣкъ отъ държавата г-на администратора Ил. К. Казанджиевъ говорилъ и истъкналъ нуждата отъ едно сдружаване на всички лозари по села и градове и всички лозарски др-ва въ общъ лозарски съюзъ. Понеже думитѣ му силно заинтересуваха присѣжествуващитѣ лозари и понеже всѣки разбралъ, че спасението му е само въ сдружената борба, рѣшило се да се основе въ града Лозарско-Винарско др-во. Натоварената комисия на слѣдното засѣдание прѣдставила проект-уставъ, който билъ приетъ. Избрани сж: прѣдседателъ: Ив. Цековъ, секретаръ: Ил. К. Казанджиевъ, касиеръ: Д. Георгиевъ, членове: Н. Савчевъ и Д. Лазаровъ.

Б. Р. Ето единъ примѣръ за подражание отъ всѣки чиновникъ, който не се ограничава само съ канцеларската си работа, а иска да работи и между толкова многото нуждающитѣ се за свѣти лозари. Ний поздравяваме Бѣлоградчикскитѣ лозари и имъ пожелаваме пълненъ успѣхъ въ борбата.

Лозарски съборъ и изложба въ София. Редакцията ни и много лозарски дружества проучватъ въпроса за свикването прѣзъ м. августъ лозарски съборъ съ изложба на грозда, лози, вина и плодове въ София. На тоя съборъ ще се четатъ реферати по всички текущи въпроси по лозарството, винарството и овощарството и ще се взематъ

сътвѣтствующи рѣшения за разрѣшението имъ. Ще могатъ да се повдигатъ и разглеждатъ въпроси и отъ всѣки присѣжествуващъ лозаръ и ще се турне основата на Бѣлг. Лозарски Съюзъ. Всички ще пжтуватъ съ 50% намаление по желѣзницитѣ и параходитѣ. Необходимо е въ събора да бждатъ прѣдставени всички лозарски центрове, за да се взематъ рѣшения защищаващи общитѣ интереси на лозарството у насъ, затова умоляватъ се всички лозарски др-ва у насъ да си кажатъ мнѣнието по начинатъ на свикването му, дневния редъ, датата и пр. А тамъ кждѣто нѣма лозарски др-ва нека побързатъ и образуватъ такива, за да бждатъ прѣдставени тѣхнитѣ искания отъ делегати.

Лозаритѣ ще пжтуватъ съ 50% намаление. Редакцията ни ще изпрати прѣзъ м. августъ на всички свой платили абонати карти съ които ще могатъ слѣдъ събора на групи или по отдѣлно да посѣтятъ всички лозарски градове и села съ 50% намаление при пжтуването по желѣзницитѣ.

Курсъ по лозарството. Въ с. Брѣстовица, Пловдивско, по инициативата на кооперацията въ селото ни, се откри курсъ по присаждане и укореняване на американскитѣ лози. Курсътъ бѣ посетенъ отъ 126 момичета и 168 момчета. Курсътъ се откри отъ директора на Пловд. Земл. Катедра г-нъ Ив. Бързаковъ, а работата се ръководеше отъ лозари при сжщата катедра, Хр. Кантарджиевъ, подпомогнатъ отъ техника Сп. Куртевъ. Накрай се подложиха курсиститѣ на изпитъ и имъ се раздадоха награди 69 ножчета и 5 книги. На 28 Януари бѣ празника на селото ни. И днесъ когато очитѣ на всички Брѣстовчани сж обърнати къмъ новото лозарство, тѣ не ще забравятъ, че най-добритѣ тѣхни приятели сж кооперацията и читалището, които всѣкога ще имъ се притичатъ на помощъ, за да ги издигнатъ на онова положение, до което стоятъ истинскитѣ културни човѣци. Бѣ врѣме, когато Брѣстовица изкарваше 8—10 милиона кгр. грозде. Това щастливо врѣме не ще се забрави и културния Брѣстовчанинъ, опрѣнъ на помощници кооперацията и читалището скоро ще го докара пакъ и пр. — Съобщава прѣдседат. на кооперацията Хар. С. Велевъ.